

KÖR LAP

IV. ÉVFOLYAM, 2002. AUGUSZTUS-SZEPTEMBER-OKTÓBER MEGYEI EGÉSZSÉGÜGYI SZAKLAP

*„...minden nap tégy valami jót, ezért
ugyan megaláznak majd azok, akikkel
jót teszel, de te csak maradj derűs...”*

SZAVAKKAL SZERETKEZŐ – 6-9.

DOLGOZÓI ELÉGEDETTSÉG – 14.

Téged ünneplünk, aki először találkozol az új élettel, mert hamarabb látod magzatmázos kis fejét, az újszülött reményt, mint az édesanyja. Aki virrasztasz a gyermek mellett százszor törölve meg láznedves homlokát, és beszélsz hozzá, mert tudod, hogy attól fél, amitől te is, csak neked nem szabad. Téged ünneplünk, aki láttál már embert darabokban hozni, és segítettél újra emberré összerakni.. s a napokban láttad éppen valamelyik parkban... már alig sántított..

„...dr. Kállay Rudolf nyugalmazott kórházi igazgató főorvos nemeslelkű és a tudományt szolgáló adományát köszönettel fogadja és elhatározza, hogy az Erzsébet Közkórházban orvosi művekből álló tudományos könyvtárt létesít s a könyvtárt Dr. Kállay Rudolf könyvtárnak nevezi el.”

SEMMELWEIS-ÜNNEPSÉG

Az orvos a lavór fölé hajolva fásult alaposan sikálta kezét újra és újra felkavarva a lavór fenekén leülepedő fehér port, amelyet kis üvegből szórt a tiszta vízbe. Időnként mindkét kezét orrához emelte, közel, hogy csaknem összeért. Pedig hát távolabbról is pontosan érezte, amit annyira nem akart. A nemrégiben befejezett boncolás édeskés szagát.

– Ez sem az – sóhajtott, s csüggedten nézett végig a már kipróbált üvegsék fiolák, porok, folyadékok hosszú során, amelyek a polcon sorakoztak. Egyik sem az – mormolta maga elé, s fáradtan a székre ereszkedve, hosszan bámult a petróleumlámpa pislákoló, sárga fényébe. Peregetek napok hetek, hónapok... A gyermekágyi láz gátlástalanul szedte áldozatait.

A fiatal szülész önpusztító kitartással dolgozott. A frissen szült anyákat elragadó rejtelmes betegség rideg, alattomos kórokozóját kereste, de legalább egy olyan vegyszert, mely nyomtalanul eltünteti kezéről a megszállottan végzett boncolások szagát. Mert azt már pontosan tudta, hogy a mindennapi munkája mellett végzett boncolások kezébe ivódott szaga a könyörtelen, láthatatlan ellenség jelenlétéről tanúskodik.

És a számolatlanul pergő napok egyikén, kezét a vegyszeres lavórból kivéve fáradt szeme tágra nyílt: nem érezte a bomló, szerves anyag eddig eltüntethetetlen szagát. Hihetlenül szagol-gatta újra és újra agyonmosott kezét, amíg ki merte mondani: „Istenem, hát megtaláltam...” A gyógyítás történelmének új lapja nyílt meg ekkor, Semmelweis Ignác nevével az első sorban. Mellette a jelző: az „Anyák megmentője”.

Az Ő nevét mondjuk ma, de hidd el, téged ünneplünk. Aki fáradt, vérágas szemekkel bámulsz ki a műtő ablakán napkelte idején, de míg a madár és az ember pihenten ébred, új reménnyel, te ölmos fáradtsággal zsibbadt tagjaiddban és lelkedben már nemigen tudod, hogy az előző nap végződött-e éppen, vagy már az új kezdődött el.

Téged ünneplünk, aki kis sámlidon állva gépies pontossággal teszed fényes műszereidet az orvos kezébe órák óta már. Csak erre figyelhetsz, mert tévedni nem szabad. Pedig fáradt agyadban tévován motoszkál a gondolat, hogy miből fizeted be a múlt havi gázszámlát. Hajnal háromkor bevillan, hogy vajon beteszi-e férjed a kislányuzsonnáját az iskolatáskába...

(Folytatás a 19. oldalon)

BÉRFEJLESZTÉS

A 2002. évi XXIII. törvény 1. számú melléklete – az új illetménytábla – 2002. szeptember 1-től lépett hatályba, ettől a naptól illetve meg Intézményünk közalkalmazottait is az új bértábla szerinti garantált illetmény. Intézményünk határidőre elkészítette mindazt az adatszolgáltatást, melynek alapján az OEP-től megkaptuk a béremelésre felhasználható támogatás összegéről szóló előzetes, majd – szeptember 14-én – a végleges tájékoztatást.

2002. szeptember 2-án az Érdekegyeztető Tanács tárgyalta a Munkáltató írásban előterjesztett bérfelvezetési javaslatát és az 1. sz. változat elfogadása mellett döntött. Eszerint:

* Minden közalkalmazott megkapja a 2002. szeptember 1-től hatályos bértábla szerinti garantált illetményét.

Kivétel: az A fiz. osztály 1. fokozatába sorolt közalkalmazottak, akik nem részesülnek béremelésben. Ezt a döntést az indokolta, hogy részükre támogatási összeget nem kapunk, a minimálbér két év alatt jelentős mértékben emelkedett, és figyelembe vettük a havi 9000 Ft-os adójóváírást is.

* Az alapilletményekből a munkáltatói döntés alapján biztosított illetményrész továbbra is megilleti az érintett közalkalmazottat, annak összege nem számítódik bele az

új garantált illetménybe.

Az ÉT döntésének megfelelően minden – az intézmény állományában lévő – közalkalmazott átsorolását elkészítettük, az erről szóló értesítéseket 2002. szeptember 11-ig a TÁH-ba beküldtük.

Az alapilletmény elemei az alábbiak szerint változtak, ill. maradtak meg:

* garantált illetmény: összege emelkedett (új bértábla);

* szakmai szorzó (20%): megszűnt;

* további szakképesítés elismerésével összefüggő illetménynövekedés: a Kjt. szerinti mérték változatlan, (A, B, C, D, E, F, G fiz. osztályban 5% vagy 8%, H, I, J fiz. osztályba soroltaknál 7% vagy 10%), összege a garantált illetmény összegének megfelelően emelkedett;

* minimálbérré történő kiégésítés: megszűnt;

* garantált illetményen felüli, munkáltatói döntés alapján járó illetmény: megmaradt.

A pótlékalap összege nem változott, maradt továbbra is 17 100 Ft.

Nem kaptunk támogatást az üres állások bérének növelésére és a külső helyettesek béremelésére sem.

Az OEP 2002. szeptember 14-én (szombaton) megküldött értesítése már tartalmazta – a bértáblák különbözetén kívül – a 2,5 milliárd forintos céltartalék terhére intézményünk részére megállapított kiegészítő támogatás összegét is.

Az összeg felhasználására (előkészítés, munkáltatói- és szakszervezeti döntés, átsorolások elkészítése, TÁH-ba beküldése) másfél nap állt rendelkezésünkre.

A béremelésben részesítendő munkakörök meghatározásánál figyelembe vettük a Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsának ajánlását, a béremelés elveivel és összegének munkakörönkénti meghatározásával a Szakszervezet egyetértett. Béremelésben részesültek a közép- és felsőfokú szakképesítéssel rendelkező – az illetménytábla B, C, D, E fi-

zetési osztályaiba tartozó – ápolók, szakasszisztensek, asszisztensek és egyéb többműszakos munkarendben dolgozó közalkalmazottak. Az átsorolásokat elkészítettük és a megadott határidőre a TÁH-ba beküldtük.

Az új bértábla szerinti és a céltartalék terhére készített átsorolás szerinti új illetmény 2002. szeptember 1-től hatályos, közalkalmazottain; részére szeptember hónapra már felemelt illetményüket számfejteti a TÁH.

Az alapilletmények emelkedésének pozitív hatása október hónaptól jelentkezni fog minden olyan kifizetett bérelem esetében, amelyeknek mértéke az alapilletmények %-ában, vagy mértékében van meghatározva. Magasabb lesz pl. az ügyeleti- és készenléti díjak összege, a rendkívüli munkaidőben végzett munka (túlóra) díjazása, a műszakpótlék összege, a jubileumi jutalom és a 13. havi illetmény összege is.

Intézményünk közalkalmazottai természetesen örülnek az átlagosan 50%-os közalkalmazotti béremelésnek, de mint egészségügyben dolgozók azt várják, hogy a felzárkóztatás folytatódik és a 2003-as költségvetésben a szaktárca megtalálja a lehetőségét a bérjövödelmek további rendezésének.

Dr. Rusznák Miklósné
osztályvezető

Garbera Anna...

Született 1939-ben, meghalt 2002-ben. Megdöbbetéssel töltött el a hír! Mi volt vele? Hogy történt? Hiszen soha nem volt beteg. Soha nem panaszkodott! Utolsó napjáig dolgozott.

Csendesen, precízen, megbízhatóan. Mint a svájci óra. Szerették a betegek, munkatársak, mindenki. Olyan ember volt, aki nélkül nehéz folytatni! Méltó példaképe lehet az utána következő generációnak.

Úgy halt meg, ahogy élt: Csendesen, nyugodtan, egyszerűen. Elaludt örökre.

Szerettünk, Anna.

Veres Tamásné ápolási igazgató

Meghalt

Meggyesi Jánosné, Marika,

aki 36 éven át dolgozott a Megyei Kórház Vérellátó Állomásán.

Munkáját kiválóan végezte, szervezte a véradást a megye egész területén. Fáradhatatlanul járta a megyét, intézte amit kellett, bekopogott,

mosolygott, rábeszélte, és megkapta mindenütt a véradás-hoz szükséges helyiségeket, a vért adók száma pedig a vártnál több volt, ha Ő hívta az embereket. Vajon mennyien köszönhetik az életüket Marika tevékenységének? 61 éves volt, de korát meghazudtoló fürgeséggel, telve életörömmel, célokkal, mosolygott, dicsért, biztatott. Mindenkihez volt egy kedves szava.

Én nyugdíjba?! Most vagyok a legjobb erőmben! – kacagott hangosan még tavasszal.

Soha senki nem halotta panaszkodni.

Szinte élete utolsó napjáig dolgozott.

Munkatársai szerették, becsülték.

Példamutató munkája, a kórházhoz való hűsége, ápoló külseje, rendezett szőke haja, mosolya, hiányozni fog.

Búcsúzzunk Tőled, Marika. Erősebb volt a betegség.

Higgyük azt, amit a magyar nyelv oly csodásan fejez ki: jobblétre szenderültél.

**Dr. Szász Zsuzsanna
1951–2002**

De mortuis nil nisi bene- A latin mondás szerint halotról jót, vagy semmit. Könnyű a dolgom és rettenetesen nehéz, mert Dr. Szász Zsuzsannáról csak jót mondhatunk.

1977 óta ismerem, és azóta dolgozunk együtt. 1977-ben megismertünk egy fiatal, közvetlen, jó kedélyű, társaságot, életet, világot szerető fiatal orvosnőt, aki nagyon hamar beilleszkedett osztályunk közösségébe, gyorsan hangot talált mindenkivel. A betegek is hamar, könnyen megszerették, mindig, mindenkit meghallgatott, mindenkihez volt egy jó szava, mindenkin igyekezett segíteni. Megkérdeztem kollégáimat, hogy ha egy szóval kellene jellemezni mit mondanának? „Jó lelkű, kedves, jó” – mondták ők.

1982-ben jeles eredménnyel szakvizsgázott, jó fül- orr- gégeész vált belőle. Érdeklődő volt, szeretett operálni, és zokszava sem volt a gyakori megterhelő ügyeletek ellen. Szívesen tanította a fiatalokat.

1986-ban ráépített szakvizsgát tett audiológiából, az Audiológiai Állomás vezetője lett. Érdeklődéssel követte a

szakma eredményeit, résztvett kongresszusain, ahol gyakran előadásokban számolt be elért eredményeinkről.

10 évvel ezelőtt együtt autóztunk Debrecenbe, amikor is kimondatott hogy beteg. A tény porig sújtotta, egyetlen gondolata, volt, hogy szeretné lányát felnevelni. Ahogy a kezelések állapotának javulását eredményezték, megpróbált elfeledkezni magától a családdal, a munka elvárásainak, ügyelt, alárendelte magát a családnak, a munka elvárásainak, csak szomorúbb, befelé fordulóbb lett. Ebből sem kollégái, sem betegek nem éreztek semmit. Néhány év múlva ő maga jelentette ki, hogy már nem szeretne operálni, a műtéti megterhelés fárasztja, fél, hogy elront valamit, hogy árt a betegnek. Rövidesen az ügyeleti munkát is fel kellett adnia.

Így sem szakadt el az osztály munkájától, a rendelőből naponta feljött az osztályra műtetet nézni, beutalt betegek állapotát követni. Ma is hallom, ahogy a telefonba bejelentkezik - Zsuzsi vagyok és figyelmünkbe ajánl egy beteget. 2002. szept. 12.-én legyőzte a betegség, melyet türelemmel, hősiesen viselt.

Exupéry A kis herceg című művében mondja: „Tessék, itt a titkom. Nagyon egyszerű: jól csak a szívvel lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan” Dr. Szász Zsuzsanna a szívvel szeretett mindannyiunkat. Emlékét ameddig élünk, megőrizzük.

(Dr. Füle Erzsébet osztályvezető főorvos asszony búcsúbeszéde, elhangzott a temetésen 2002. szeptember 20-án, a sírnál.)

2002. ÉVI SEMMELWEIS-ÜNNEPSÉG KITÜNTETETTJEI

Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium
által átadott kitüntetések:

PRO SANITATE EMLÉKÉREM

*Dr. Szabó Erzsébet osztályvezető főorvos, Pszichiátriai O.
MINISZTERI DICSÉRET*

*Dr. Barabás Marianna főorvos, Rehabilitációs Osztály
Takács Andrásné részlegfelelős ápoló, III. sz. Pulmonológiai O.*

*Nyíregyháza Megyei Jogú város „Nyíregyháza Kiváló
Egészségügyi Dolgozója” kitüntetésben részesült:*

*Dr. Pikó Károly osztályvezető főorvos, SBO.,
Batári Ferencné védőnő, I. Gyermekosztály*

Kórházunk vezetősége által adományozott SEMMELWEIS-DÍJAK:
Sebészeti szakmacsoport:

*Dr. Skribek József. főorvos, Traumatológiai és Kézsebészeti O.
Dr. P. Szabó Gyula főorvos, II. Sebészeti O.*

Dr. Szabó Antal főorvos, Fül-Orr-Gégészeti O.

Belgyógyászati szakmacsoport:

Dr. Valikovics Ferenc főorvos, I. Belgyógyászati O.

Dr. Együd Katalin főorvos, Bőr- és Nemibeteg gondozó

Dr. Kalinyuk Zita csoportvezető főorvos, I. Pulmonológiai O.

Szakkollegisták és háttérszolgálat:

*Dr. Skribek Józsefné vezető gyógytornász, Kp. Fizioterápia
Marcsik Ferencné részlegfelelős ápoló, II. Belgyógyászati O.*

Vida Katalin, részlegfelelős ápoló-h. SBO.

Onder Jánosné részlegfelelős ápoló, I. Pulmonológiai O.

Gyarmathy Ferencné vezető asszisztens, Patológia.

Lázár Istvánné, gyógyszerfelelős Szülészeti-Nőgyógyászati Osztály

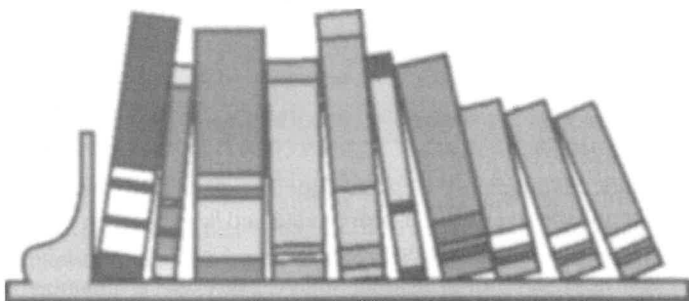
*Borbás Istvánné részlegfelelős ápoló Traumatológiai
és Kézsebészeti O.*

Zsíros Jánosné ápoló, Pszichiátriai O.

Marschalkó Sándorné, osztályvezető, Pénzgazdálkodási o.,

Kecskés Mihályné előadó, Személyügyi Csoport

ÜNNEPI KÖNYVHÉT A KÁLLAY KÖNYVTÁRBAN

Az éppen öt éve új, kellemes tágas környezetben működő Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtárban immár mód nyílik különböző rendezvények tartására.

Az idén első alkalommal kapcsolódtunk be az Ünnepi Könyvhét eseménysorozatába. Két olyan rendezvénynek adott helyet az alkalomhoz átrendezett olvasótermünk, amely szorosan kapcsolódott a hely szelleméhez.

Június 6-án délelőtt Földvári Györgyi írónőt láttuk vendégül író-olvasó találkán, aki civilben kolléganőnk, az OSZK munkatársa. „Emberkert” című könyvéről folyt kellemes hangulatú beszélgetés. A regény, amely egy epilepsziás kislány naplója, tulajdonképpen önéletrajzi ihletű írás. Annak ellenére, hogy nem szakirodalom, hanem szépirodalmi mű, és a betegség csak háttérmotívumként jelenik meg, a beszélgetést dr. Princzinger Ágota gyermekneurológus főorvos-

asszony vezette, aki orvosként számtalan hasonló kis beteget gyógyított már. A jelenlévők többsége, akik hasonló gyermekkori emlékekkel rendelkeznek, mint a regénybeli kislány, nosztalgizva hallgatták az író illusztrálásként felolvasott regényrészleteit. A kialakult kötetlen társalgásba több érintett szülő és a betegséggel, beteg emberrel közelebbi kapcsolatba került érdeklődő is bekapcsolódott. A nem elsősorban epilepszia körül forgó csevegés csúcs pontjaként az író férje

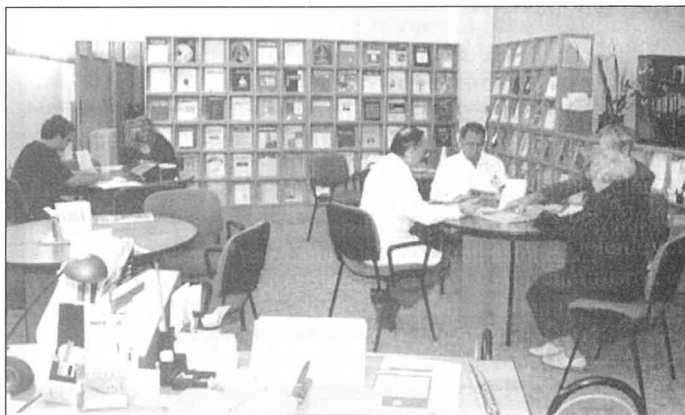
Gyurkovits Tibor író káprázattal a népes hallgatóságot hozzászólásával. Az író-olvasó találkozó dedikálással zárult.

Június 11-én a Jósa András Megyei Kórházhoz szorosan kapcsolódó mű bemutatójára került sor. A közelmúltban jelent meg a dr. Fazekas Árpád által összeállított „A kórházi gyermekosztály 75 éves” című könyv. A kötetet szűkebb körben, egy gyermeksebész kongresszuson már megismerhette az orvostársadalom, most azonban a szélesebb publikum figyelmébe ajánlotta a szerző, aki nyugalmazott gyermekorvosként maga is része ennek a három-

negyed évszázadnak. A kórház történeti mű megjelenése apropóján érdekes beszélgetés bontakozott ki a jelenlévők között a helytörténetírásról, és arról hogy hogyan lesz egy gyógyítással foglalkozó emberből a történelmet vallató kutató.

Programjainkat intézményünk vezetősége is megtisztelte jelenlétével, ezzel is hangsúlyozva a kórház falai között tartott kulturális rendezvények fontosságát. Reméljük az Ünnepi Könyvheti író-olvasó találkozóinkkal hagyományt teremtünk.

Kührner Éva
Könyvtárvezető

SZEMÉSZET

Fergeteges mulatságban volt részük a Szemészeti Osztály dolgozóinak 2002. március 01-én a Városmajori Művelődési Házban megrendezett Farsangi Bálon.

A vacsorát követően a Bab-szem Néptánc Együttes, modern tánc- és aerobic bemutató szerepelt a programban. Az est fénypontja a dolgozók jelmezes felvonulása volt, mely során a hangulat a tető-

fokára hágott. Az ötletes jelmezekből hiány nem volt, l: boszorkány, király, gengszterek, bohóc, cigány, „levált” retina, pillangó, macska, kancsal óvodások stb. A bátrab-bak versikével, csasz-tuskával léptek fel nagy-nagy sikerrel. A tisztelet-beli zsűritagok díjazták a jelmezeket, a közönség pedig különdíjat szava-zott meg. Az izgalmakat fokozta a tombolasor-

solás éjjélkor. A hajnalig tartó táncos mulatságon mindenki remekül szórakozott. Az osztály soron következő közös szabadidős programjára június elején kerül sor, egy szalonnasütés keretén belül, amelyet már türelmetlenül várunk.

Dr. Kelenhegyi Csilla
oszt. vez. főorvos
Illés Ilona
részlegvezető főnővér

GYERMEKTÁBOR MÁROKPAPI

KÓRHÁZI DOLGOZÓK GYERMEKEINEK NYÁRI ÜDÜLTETÉSE

Ebben az évben is sor került a Szociális Csoport szervezésében megrendezett nyári táborozásra, ami már harmadik alkalommal biztosított a dolgozók gyermekeinek kellemes és hasznos id?töltést a nyári szünidő alatt.

Idén Márokpapi községben sikerült megszervezni a programot, ahol 29 gyermek vett részt. A tábor a Szatmár – Bereg Tájvédelmi körzetben található, az ország keleti részén. Földrajzi sajátosságok miatt az utazás hosszúra sikerült. Vasárnap fél háromkor volt a találkozó és 14. 50-kor indul-tunk Vásárosnaményba, ahol egy félórás várakozás után indulhattunk tovább Márokpapira. Kb. negyven perces utazás után elértünk a fest?i környezetben található tábor színhelyére.

A fiataloknak szerencsére az id? kedvezett, így a meghirdetett programok mindegyikére sor került az egy hét alatt. A programok között szerepelt távcsöve terepi megfigyelés, madár-gy?zés, környezet- és természetvédelmi el?adások, erdei túrák, valamint a tábor

ideje alatt folyamatosan vetélked?k és játékok zajlot-tak.

A gyerekek szombaton a délutáni órákban érkeztek Nyíregyházára, és reméljük, hogy élményekben gazdag napokat szerezhettünk számukra!

A részvételi költség több mint 60%-át a csoport munkatársainak pályázatok és adománygy?jtés útján kellett megteremteni, ami nem kis feladattal járt. A nehézségek ellenére megszerveztük a június 23-29-ig tartó természetvédelmi tábor. A gyermekek felh?tlen boldogságát látva, úgy éreztem, megérte a nagy fáradságot, ami a tábor szervezésével járt.

A kis táborozók örömteli arca új er?t ad munkánk folytatásához!

Vitkai Viktória
szociális munkás

Tisztelt Szorgató Úr!

A szemészeti szakrendelőjükből a 301-es nőtábla járaton 2002.05.15-én. Dr. Kelenhegyi Csilla megkezdte az első részét a topantatásaimat kezdtem levelem által el-fűzött Szorgató Úr-hoz. Az orvos-hemivégem az állatvadász mellett, mivel már nem nagyon látom vele közös este olvasni. Egy nagyon kedves asztalos nő olvasott, nem is egyet, mindent megkérdeztem, milyen betegségem van ugyanis nagyon volt akkor is a végem és a valószínű, hogy ez a betegség is látom, ez a néha sokmai-lag megnyit és hogy meghaltam, hogy és a most ott az egészségügyben néhány lehet topantatni, ez „Béla György” „Julika” soha nem látom csak az első látásra látom, hogy a betegségek lehetnek. Ebből kezdtem megkérdezni meggyőző az amintens nő kedves-ség és az ilyen türelmes dolgozót képelem az egészségügybe, lehet mert én mostanában lehet látogatom a szakrendelőjüket segítségem miatt.

Tisztelettel: Julika György
Kelenhegyi Csilla 14.

2002. 05. 28.

Mégegyszer a DOLGOZÓI ELÉGEDETTSÉGI FELMÉRÉSRŐL

„...A civilizált ember térben és időben tartozni akar valahová: tudatosan tekint a jövőbe és a múltba...”

Keneth Clark

Rövidesen kézbevehetik a véletlen-szám generálásalkalmazásával – a számítógép által kiválasztott – munkatársak a 2002. évi „Dolgozói elégedettségi felmérés „KÉRDŐÍVÉT, hogy válaszaikkal saját véleményüknek adjanak hangot, s általuk – a megfelelő szakmai elemzési módszer segítségével – mintegy következtethessünk a többi dolgozó válaszaira.

A felmérés célja: minden esetben az, hogy az intézmény vezetése átfogó képet kapjon a közalkalmazottak helyzetéről, véleményéről, munkájukat befolyásoló főbb tényezőkről – annak érdekében, hogy a minőségfejlesztési céloknak is megfelelő – stratégiai, humánpolitikai rendszerket tudjon működtetni, amelyek összehangolják a munkavállalók munkavégzésre irányuló törekvéseit –, a kórház, mint munkáltató érdekeivel.

A REPREZENTATÍV MINTA

Azok a cégek, ahol rendszeresen mérik a dolgozók elégedettségét, a 20%-os reprezentatív mintavételt alkalmazzák. Intézményünk is ezt preferálta az elmúlt két évben.

Hogyan alakul ki a reprezentatív minta? A kijelölt munkanapon a Munkaerő- és Bér-gazdálkodási Osztály felkért munkatársa megállapítja, hogy azon a napon hány fő a kórház teljes közalkalmazotti létszáma, s kiszámítja ennek a 20%-át, Ők lesznek a MINTÁBA került dolgozók. Egyszerű példán bemutatva, ha a kijelölt munkanapon: 2500 fő az összes közalkalmazotti létszám, ennek a 20%-a = 500 fő.

Ez az 500 dolgozó kéhez kapja a felmérés alapját képe-

ző KÉRDŐÍVET – s reményeink szerint valamennyien, kitöltve leadják a kijelölt helyen –, az Ő válaszaik mintegy reprezentálják a többiek véleményét is.

Hogyan történik a „Mintába” került dolgozók kiválasztása? Véletlenszám generálással. Példánknál maradvá, a 2500 fő összdolgozó közül 500 főre van szükség, tehát a kulcsszám: 5.

A számítógép olyan utasítást „kap”, hogy a munkaügyi nyilvántartásból, (ABC szerint haladva) válassza ki minden ötödik dolgozó nevét, s közölje a munkavégzés helyét.

Ezt a fázist követi a konkrét listák összeállítása. Előfordulhat, hogy az 500 főt tartalmazó reprezentatív mintába: 13 főt „jelölt ki” a számítógép a Szeptikus Sebészeti Osztályról, 24 főt az 1. sz. Gyermekosztályról, 6 főt a Számítástechnikai és Informatikai Csoportból, 17 főt a Pulmonológiai Osztályokról e.t.c.

Miután a Menedzser Iroda munkatársai ilyen módon szétbontják az ötszáz fős listát, megkezdődik a konkrét egyeztetés a részlegvezetőkkel, hiszen ők rendelkeznek naprakész információkkal munkatársaikról. Előfordulhat, hogy a mintába került dolgozónak a megadott határidőig lehetősége sem lenne kitölteni a kérdőívet, mivel külföldi tanulmányúton tartózkodik, vagy más osztályon, más dolgozó előző nap kezdte meg a szülei szabadságát – nos ezeket a neveket töröljük, s csak annyi KÉRDŐÍV és boríték marad a részlegvezetőnél, ahány főnek a kezébe adható, amint ez megtörténik, az ideiglenes névsor azonnal megsemmisítésre kerül.

A reprezentatív lista, s a konkrét munkahelyi névsorok összeállítása, ellenőrzése – bizalmas feladat, illetéktelen személy nem láthatja, s a KÉRDŐÍVEK kiosztását követően azonnal megsemmisítésre kerülnek. (Azért tartom fontosnak ezt leírni, mert minden évben adódnak kétkedő munkatársak, akik azt gondolják, hogy valamilyen módon az Ő személyük „visszanyo mozható” az általuk kitöltött kérdőív alapján – ezt a rendszer nem teszi lehetővé, s fel sem merült ilyen gondolat eddig senkiben.) Az „Ügyiratkezelési Szabályzat” egyértelműen rendelkezik arról, hogy – a megőrzési határidőt követően – valamennyi kérdőív az intézmény iratmegsemmisítőjében valóban megsemmisüljön!

ADATRÖGZÍTÉS, ÉRTÉKELÉS, ELEMZÉS – TÁJÉKOZTATÁS

A közalkalmazott a megadott határidőig: jeltelen, lezárt borítékban eljuttatja az általa kitöltött KÉRDŐÍVET a kijelölt gyűjtőhelyre. Ezt – a beérkezett több száz kérdőív egyes kérdéseinek kódokká-jába beírta szám, vagy jel számítógépes rögzítése követi. Az adatok feldolgozása az SPSS for WINDOWS 6.0 alkalmazásával történik. Ezután elkészül az elemzés, amelyről a felelős munkatárs egy írásos összefoglaló jelentés, illetve szóbeli prezentáció formájában tájékoztatja az intézmény vezetését.

A kórház dolgozói: a KÓRLAP című egészségügyi szakfolyóirat hasábjain, valamint az INTRANET megfelelő rovatában olvashatnak a tárgy évben elvégzett dolgozói elégedettségi vizsgálatról.

Információk a 2002. évi „Dolgozói elégedettségi felmérésről” kijelölt munkanap a reprezentativitás megállapításához: 2002. szeptember 10.

A KÉRDŐÍVEK eljuttatása a mintába bekerült közalkal-

mazottak, illetve a vezetők számára: 2002. 09. 18.–09.19. között történik.

A felmérés végrehajtása: 2002. 10. 01.–2002. 10. 18.

A kitöltött, jeltelen, lezárt borítékban elhelyezett kérdőíveket a postázóban elhelyezett „GYÜJTŐLÁDA” feliratú dobozba kell betenni, legkésőbb: 2002. 10. 18., 14 óráig.

A vidéki intézményekből eddig a határidőig kell postai úton eljuttatni az egyenként lezárt borítékokat tartalmazó „nagy borítékot”, illetve csomagot.

Ebben az évben is tisztelettel kérjük a Matrix vezetők és a részlegvezetők segítségét, hogy a mintába bekerülő közalkalmazottakat ne érje váratlanul a kérdőív kitöltése. Az előzetes szóbeli tájékoztatás nagy mértékben megkönnyítene az egyeztetéseket, valamint a határidő betartását.

Eddig minden évben találkoztunk olyan kórházi dolgozókkal, akik azt kérdezték, hogy ŐK miért nem kaptak KÉRDŐÍVET? Éppen az Ő véleményük nem érdekli a menedzsment tagjait?

Ezen elgondolkodva a Humánpolitikai Igazgatóság progresszív lépést tervez, biztosítva ezzel valamennyi közalkalmazott számára a véleménynyilvánítás lehetőségét – jól megközelíthető helyen (helyeken) elérhetővé tesszük a felmérés KÉRDŐÍVEIT és a borítékokat. Akinek szíve azt súgja, hogy teljesebbé teheti a vizsgálat eredményét, ha Ő is hozzájárul – tegye meg –, köszönettel fogadjuk!

A későbbiekben konkrét információkkal szolgálunk e terv részleteiről.

Bízom az idei felmérés sikerében, s hiszek benne, hogy az elemzés egyik grafikonja magasabb százalékban fogja ábrázolni az **elégedett** dolgozókat, mint a korábbi években.

Petrikovics Zsuzsanna
főelőadó

Humánpolitikai Igazgatóság
Menedzser Iroda

A SZAVAKKAL SZERETKEZŐ

Lapozgatva a Kórlap korábbi számai között, Forgó Sípós József emelkedetten szép írása, a „Lírai interjú Dr. Szabó Gyulával” akadt a kezembe. Annyi különleges jót hallottam az énekes-doktor felől anélkül is, hogy odabátorkodtam, felkeresem, és ha felhatalmaz, mesélek róla én is.

Ha tehetem úgy, hogy valóság és igazság között ő maga sértetlen maradjon, és úgy, hogy az elérhetetlenség föl ne oldja, nehogy misztifikálja azt, aki nagyon is valóságosan elérhető a nyíregyházi kórház sebészetén. Ott, ahol kenyerét keresi, sőt annak javát talán már meg is ette. S hogy aztán ő ette azt a kenyeret, vagy inkább a kenyér ette őt? Hát éppen erről szól ez a mese.

Úgy volt az vele is, hogy elindult valamerről valamerre. Született, nevelődött, gyarapodott, szemlélődött, tett és vett és eszmélkedett, szorgoskodott, egyszerűen haladt az úton, azon, amit életnek mondunk – mindenfélét értve azon, elég talányosan. Evvel nincsen is semmi baj, az úton sokan és sokféle módon járunk. Ki így, ki úgy. Aztán egy útforduló, és egyszerre rálátunk a legutolsó mezsgyére, amin túl már csak a rettenet, a nagy ismeretlen. Aki idáig elér, kényszerűen érez, hogy visszatekintszen, s csodálkozhat, hogy micsoda lábnyomokat hagyott maga után.

Ekkor csap le rá a nagy boncnok, a lelkiismeret. Vallató szikéit bordáink közé nyomja, szívünk, májunk, vesénk titkai közt matat és feltárja azt is, amit rejtegetnénk, de úgy ám, hogy nyűszítve bánunk mindent, amit, jaj Uram! Nem úgy akartunk.

Szabó Gyula se akart orvos lenni, amikor még az elágazó utak közt válogathatott. Színesnek állt volna leginkább, csakhogy, szemérmesebb volt annál, hogyszem felvételi vizsgázn odaálljon a színművészeti vagy a zeneakadémia zsűrije elé. Jó eszű, törekvő diák az orvosira vagy a jogra jelentkezett akkoriban, ha megszívta az élet kiművelte tanácsot: hogy csakis az a fontos, ami a tejbe aprítható. Így aztán orvos lett belőle, s ráadásul olyan, akit még el is bővült a gyógyítás

misztériuma. Mikor becsülettel megküzdött az orvos-tanokkal, és magas szinten elsajátította azokat (csak jeles érdemjegyekkel volt hajlandó beérni!), sebész lett belőle. Megértve, megérezve a gyógyító kés hatalmát, olyan hűséggel szegődött szolgálójának, hogy máig cselédje maradt.

De közben történt valami.

Ki Mit Tud-ot hirdetett '76-ban az ország televíziója. Gyűltek is sokan méretkezni a válogatott legények és leányok a mindenféle kategóriákban, köztük az orvostanhallgató Szabó Gyula is. Előtanulmányok, speciális képzettség nélkül operát énekelt. Simán vette a szűrőket, selejtezőket, s aki énekét meghallotta, csak bólintott, hogy hát igen, ez a fiú kétségtelenül valami olyat tud, amit csak a született tehetségek. Fel is jutott a fővárosi döntőbe, sajna, hogy nem Budára, mert akkorra Buda már elesett, s Pestté lett egészen. Nyűszörgött is a rendező-ember, amikor Szabó Gyulát a fellépés előtt meghallgatta, hogy gyerekek! ki a fene ez? mit akar ez itt? Na ja, jó is ez, szép is ez, de nem így kéne mégse, ezt így nem lehet, kérem! Ez így túlságosan eredeti, túlságosan egyéni, áhítatos, snassz, mert elviselhetetlenül érzelmgazdag (a fene egye

Rajz: Szabó Tibor

meg, a végén még képes és megnyeri ez a jöttment a kategóriát!). Mit tehetett a vidékről felbátorkodott fiú? Volt benne alázat a „művészet” iránt, tartotta – hát amennyire lehetett – a mester(kélt)ség intencióit, de nem meggyőződően, mert a nagytekintetű jury még így is beleizzadt, amíg ország-világ előtt elmagyarázta, hogy tulajdonképpen ez a Szabó itten most a legjobb ugyan, csak az a baj, hogy „hiányzik belőle a tanulhatatlan: az eredetiség, az átélés, az egyéniség”. Ilyesfélét bagadoztak Major Tamásék, sunyítottak, mutatták, hogy vérzik nekik a szívük, de azért mi, legalább utólag, ne bánkódjunk velük. Ne bánkódjunk, mert minek, hisz cinkelt lapokkal játszották akkoriban (is) a

legártatlanabbnak gondolt játékokat is.

Valami eltörött akkor az énekkel, szavakkal szeretkezőben, s annak a törésnek helye eleven sebként fellüktet ma is.

Lüktessen csak, okítsa a precedens, amíg él, a maga kínlóda rá tartozik.

Ránk inkább a nyugtalanító kérdés.

Vajon, ha akkor mégis csak ő lett volna a győztes, hol lenne most ágya fekhelye? Lehet, hogy jeles előadóművészként vastaps kíséri, amerre fellép? Lehet. Így az is lehet, hogy Dr. Szabó Gyula, mert nem élhet egyszerre két életet, sohase járt volna a nyíregyházi kórház érsebészetén. Legfeljebb, mint kuriózum, de az olyanféle nem biztos, hogy Nyíregyházát választja, ha eléri valamely kórház. Ebben a vidéki városkában pedig – ahogyan Krúdy után Váci Mihály is nevezte: a Szőke Városban –, előbb fogtak bátor kézzel, sebészkesével a szívek gyógyításához, mint Budapesten. Itt Dr. Eisert Árpád művelte akkor a vakmerő csodát. Beszélik, hogy a messzi nagy Angliából idáig zötykölődtek a hírre, hogy saját szemükkel is megvizitálják a hihetlent. Csettintve, bólogatva távoztak aztán a jó angol doktorok. Annak az áldott kezű mesternek pedig első tanítványai közül való Dr. Szabó Gyula is.

Ki Mit Tud? Ugyan. „Simítsa meg rángó szánkát a mosoly” – így szólna arról (is), ha szólhatna még Nagy László.

És itt lépünk ki a meséből, mert túlságosan is riasztó a kérdés:

Ha Dr. Szabó Gyula nem, akkor kicsoda sebészkedett volna az ő helyén, annyi éven át? Annyi elvégzett műtét és gyógyítás felelőssége, terhe kire osztatott volna? Ki művelte

volna helyette? És milyen fokon? Beleborzong az ember, micsoda hiányunk lenne, ha a főorvos úr naponta nem lépné át a kórház kapuját.

Az a lehetőség jobb, hogy elűszott, bármilyen magasztos ügyködés a művészet, és még jobb meggyógyított szeretteinknek, hogy az a fényesen viláldzó keresztút nem ragadta, nem nyelte el.

Ülünk féloldalt egymásnak és visszanezzük színpadi fellépéseit a videoszalagokról. Amit teljesít, belülvalóság, teljes felszabadultság, hibátlan hitelesség. A vizsgálódó kétkedés –, hogy azért csak műkedvelő marad az, aki iskolát nem járt és pecsétes írást felmutatni nem tud arról, hogy művész – megcségyenül, mert elámitja, és bűvkörébe rántja a tehetség: Szabó Gyula lenyűgöző.

Késő éjszaka van, csillagvalat.

– *A színjátzás kilépés az időből* – ahogyan ő mondja.

A sebészet belépés az időbe, ahogyan én gondolom.

A színpadon eljátszható a sebész és eljátszható a halál is. A műtőben nem. És elképzelem, amint bemosakszik, zöld ruháját felölti, csattanva feszül kezére a gumikesztyű, és elképzelem amint szigorú, fegyelemmé változik, halálos pontossággá koncentrálódik ő maga. Belegondolok, micsoda mélységek fölött lépdel naponta a sebész, és csak sejtem, beroppanhat bármikor a félelmetesen hártavékony valóság, ami az élet és halál dimenziói között feszül. Felnyit, belevág az elevenbe, kimetsz, eltávolít, illeszt és varr – élet, vagy halál? Naponta: élet vagy halál – ha igaz, hogy a legegyszerűbb műtét mögött is súlyos kockázatok lappanganak, ha úgy van, hogy minden apró tévedésben ott sunyít a halál. (Belém hasít, hogy Ratkó Jóskát szépszis vitte el!)

Hát még egy széthajszolt szív, egy agy...

A videoszalagról most az öreg Osmin énekel. Valóban ő az – testestül, lelkestül. Eszem-

be se jut, hogy csupán illúzió amit látok, hogy színpadi játék mindez. Metamorfózis? Az. A Szóktetés a szerájából öreg csőszé dühöng, és én nem érzem játéknak az ő dühét, mert Szabó Gyula hiteles megjelenítése beavat.

A valóság: hogy itt ülünk, hogy visszanezzük a színpadon megjelenített világot, egyszerre virtuálissá változik; s amit játszik, már az a valóság. Nem Szabó Gyula, hanem Osmin a valóság. Ez a beavatás.

Ó ha tudnák ennek a metamorfózisnak, transzformációnak titkát a bosszantó mesterkéltséggel pózoló és ettől aztán menthetetlenül hamis mindennemű és rangú primadonnák! (Azt játsszák, hogy játszanak – ezt nem bírta gyomorral Latinovits, Őze...)

Nem vagyok elragadtatott, csupán bámulok, de valami különös jó érzés bujkál bennem, tüneményes öröm, talán, mert Mozart zseniális szellemiségét is megérezem, azt, hogy így gondolhatta, ezt akarhatta kedvünkre, épülésünkre megmutatni. Így valahogy kívánt megajándékozni bennünket a vigasztalással: hogy az élet csodálatos. Aki pedig mindezt közvetíteni tudja, az maga is művész.

Na, akkor most, kicsoda Szabó Gyula? Orvos? Művész? Orvosművész? Művészorvos? Mindenesetre szokatlan egybetartozás – ha az! – ilyen fokon. Na, ettől esnek zavarba a közelében élők. Hát itt a baj, és nem lehetetlen, hogy az ő személyes zavara is.

– Nem szakad bele az ember ebbe az eszeveszett ritmusba? – még most is szégyellem ezt az ostobán idétlen kérdést. Csönddel válaszol előbb, s csak aztán lökődik a súlyos és keserves sóhajtasféle válasz.

– *De. Beleszakadok* – és arcán átsuhan egy alig érzékelhető szelíd mosoly.

– *Tudod, a műtéthez halálos pontosság kell, elszemélytelenített cselekvéssorozat, mert emberélet a tét. A színpad egészen más... A műtőben nem én szólok, a manuális szakmaiságnak enge-*

delmes szike beszél, és én csak szolgálom. Eszközként működöm. Az előadáson egészen más történik, anyagtalanná változom, gondolattá, verssé, énekké, imává magam is. Egy belülről elmondott vers után megesik, hogy a vállamra borulnak, körülállnak, és nem szólnak egy szót sem, és meglátom néha a könnyeket. Az átalakulás feszültségeket tör át bennem, és akik befogadják, azokban láthatatlan, rejtgetett kínokra válaszol történetesen a vers. Nem a kedvtelés, önmotogatósom hajt, valami egészen más erő kényszerít, hogy színpadra álljak. Műtő és színpad – irgalmatlan a feszültség a két világ között. Fölemészt.

Már nem is velem beszél, s úgy lehet, nem is magával... de akkor kivel?

– *Az elmúlt év utolsó hónapjaiban alig aludtam. Gyötrődtem. Kínomban, éjszakánként írni kezdtem, pedig aludni akartam, át aludni magam valahová, de hát hová és hogyan? Csak pörgött az agy leállíthatatlan. Mi hajszolt? Az, ami elől nem futhatok el, amiből nem menekít ki az álom. És minden nap' ott álltam a műtőasztalnál, kezemben a szike, jobbról az élet, balról a halál. Rádöbbsentem, ez így folytathatatlan, mert eljön a pillanat, amikor vége lesz.*

Könyvvé lett, lassan amiket írtam. Bánszki István egy napon – a Bessenyei Társaság elnöke – arra kért, hogy írásaimból tartsak egy előadói-estet. A 49. születésnapomra esett az a nap. Megdöbbsentően teltház fogadott.

Egy barátom azt mondta: Tudod Gyula, te már intézmény lettél.

Arról is beszéltem akkor, ami a magam bajainál is jobban fáj. Az a megvető, értékeinket, pusztító létünket is semmibe vevő leszólás, hogy mi vagyunk a sötét megye. Lassan évszázados ez a mérhetetlenül arcátlan ítélet. Mintha a mindenkor hatalmon lévőkk eleve lemondának rólunk, mert velünk mindig csak baj van. Talán éppen az zavarja őket, hogy itt újra és újra szárnyra kel egy-egy tehetség. Nem bírják elviselni, hogy ebből az onnan semminek látszó és

semminek ítélt Szabolcsból is fölszárnnyal egy-egy fehér madár...

Szédül, elbúsong, s le hull a porba... – az ég felé hajított kőről mondja ezt Ady.

Csend ül közénk, mély-sötét, mint kinn az éjszaka.

– *Sajnálom, féltem a fiatalokat, azokat, akikben megered a szépség, az igényesség, az igazi kultúra. Ha nem borul föléjük a család hatalmas védőszárnya...*

Két gyönyörű lányom most kezdi egyetemi tanulmányait.

Amikor megérkeztek, tudtam, hogy le kell számolnom a színpadi álmokkal. Biztos kereset nélkül hogyan is nevelhettük volna fel őket?

Keserűbb ízeit kínálja már a csönd.

„A magány szívig ér, pedig szerelem ideje van, / aki él, ölelkezik, itt csak én gyötöröm magam.” – Ratkó József írta ezt a keserveset... (Ugye nem baj, hogy éppen ő annyiszor jut botladozó eszünkbe, s általa az, ami másképp kimondhatatlan. Bár' felmenthetne tévedéseink alól legalább az, hogy már belátjuk, többet, nagyobbát vétettünk szeretteinknek, mint esendőségünk jogán elviselhető.)

Légszomj és csönd...

– *Szép, okos emberek élnek az én igazi szülőfalumban, a vakvágányon veszteglő Tiszarád. Minden tisztaságot és tisztességet, amit ma még a sajátomnak mondhatok, itt élttem meg, a nagymamám, nagyapám közelében, édesanyám, édesapám szíve mellett, a hűséget is tőlük tanultam, ők nem engedték feladnom.*

Ha ez nincs...

Hát ezért is éreztem, hogy meg kell állnom. És amikor szét néztem magam körül, ha nincs Tiszarád, elmegyek innen...

A hang súlyán érzem, távolabbi lehet a hely, ott van az valahol, ahonnan nincsen visszaút.

– Egy barátom segített elvonulni a világból. Oda, abba a magányba, ahol újra kereshettem,

tem, ahol összeszedegethettem, összerakhattam magam. Addig poklok következtek rám, megismertem a szorongásnak, a félelemnek minden rétegeit. Élve-boncolt a kísértő magány...

Az hozott vissza, ami elvitt. Az, hogy bármi áron folytatni kell a dolgomat.

Visszaálltam a munkába. De azt hiszem túl korán és túlságosan sokat vállalva. De hát ez a szakma örökös szorításán nem enged. Csak irtózatosszerű erőfeszítések árán sikerült tévedések nélkül dolgoznom.

Ismerem az operaénekesek életét, 6-8 kilót veszítenek egy-egy estén, ugyanennyit adok le a műtőben. Kiszárad a test és kiszikkad a lélek is...

Újabb csendhullám zuhanat. Cigaretta.

– Hát idevezet a sokféleség – mondja és keserűségének megszű hűdege megdöbben.

Dehogy a sokféleség, valami más ez – gondolom én a kibic, aki egyre kétségbeesettebben hallgatom ezt a kegyetlenül kinyílt embert, mert nem tudom, csak érzem, milyen poklok, eltömött barlangok száját nyithatja még ez a beszélgetés. Felállnék innen, és dadogva valami bocsánatot, elmenekülnék inkább, ki az éjszakába, mert érzem, túllépjük lassan a nyilvánosságnak megmutathatót. Azt a könyörtelen igényt, ami semmire tekintettel nem lehet, ami uralkodik fölöttem, hogy a jót, a legmagasabb hőfokon lobogva kell művelni, és úgy, hogy abban ő maga izzon, önfeladó áldozatként szikrázva ellobogjon.

– Nem hagyhattam, hogy elhatalmasodjon bennem a romlás.

Már tudom, itt kell leélni az életemet, és ebben a folytonos dacban, küzdelemben...

Írtam egyszer egy újságcikket a Kelet-Magyarországon. Szabó Gyula (!) (a színművész) eljött ide Nyíregyházára, „a Tíz Parancsolat” című előadójával néhány éve. Ott ültem én is. És égett az arcom. Tizenötön talán, ha voltunk. Ebben a cikkben igen indulatosan megtá-

madtam a „népet”. Lám, azóta tele a templom velük. Akkor én ateista öntudattal hallgattam őt, és nem az Istent félve, hanem tisztelve-keresve a minden viszonyokon túli jót. Gyönyörű volt. Meghatározó élményem lett. Szabó Gyula meg úgy ment el, hogy soha a lábát be nem teszi ide. Tudnia, éreznie kell mégis, mert ő Szabó Gyula!, hogy visszavárjuk.

Talán Cocteau mondta, talán Szabó Pál is, hogy negyven éves korára az ember felelős az arcáért.

Törtnek látom az arcát, ez hát az Anyag és Szellem egysége? A forma, tudat és szellem istenképmású megjelenülése? Vajon vállalják egymást? És aki kívülről figyel, vajon kit lát, ha bánattükrös szemébe nézni mer?

– Engem már nem lehet megalázni. Nem az én dolgom megítélni a tudásomat, hasznosságomat, munkám értékeit az orvosi pályán, se a tehetségemet a művészetben. Egyik a kötelesség, amaz meg a szabadság vonzása.

Óriási szerencsétlenségem, hogy azt hihetem, igazi, „avatott” sebész vagyok és ugyanakkor a „hang” már nem enged, és én se hagyhatom el.

Igen, sebész vagyok, cerebromanuális – agyvelő és kéz egyben -, mert a felkészülést, a tanulást komolyan vettem, tanítóból alázattal befogadtam, amit lehetett, és ma is még, egy-egy műtetre felkészülni kezembe veszem a Littmann-féle alapkönyvet. Ujjaimban a manuális örökség, a kapa, a hegedű, a nagyapám finom keze-ügyessége. És van még valami, amit magam se tudok megnevezni... Nem kapkodni, nem pánikolni, nem ordítani: önfegyelem. Improvizálás, intuíció? Igen, némelykor arra is szükség lehet. De a körültekintő felkészülés mindenek előtt áll. Nem lehet egy műtétet félelemben, bizonytalanságban elvégezni. Ne legyen szerénytelenség: kevés szövődésménnyel dolgozom – a lelkem nem bírja elviselni, hogy emberek hulljanak el a kezemtől. És mégis, minden műtét

után aggodalmakkal megyek haza – vajon jól végeztem-e?

Volt egy betegem, egy nagyon szép fiatalasszony. Menthetetlen volt. Karácsony estéjén arra kért, hogy énekeljek neki, csak neki valamit. Megtettem, ott az ágya szélén ülve. Előbb csak halkán, aztán már tekintet nélkül a kórházi fegyelemre...

Mert nem engem faggat a közénk szakadó hirtelen-hallgatás, gyanítom, nem az sírt, az a menthetetlen, akit a kínok ágyától éppen-talán ez az ének oldott el, hanem az a másik, aki akkor ott, énekelni merészelt.

Gyufa sercen, lángocska lobban – jótékony most a szösz-

mötölés. Nem tudom, megfigyelték-e már, hogy a tüdőből kifűjt cigarettafüst elveszti eredeti kékségét, megtompul, megsápad. Ami bennmarad, az kell nekünk önpusztítóknak, a kátrány, a nikotin.

– Az alapellátás tragikus, a szakmai rendelő zsúfolt, mint egy állomás váróterme. Tömegestül jönnek feleslegesen. Az olyan vizsgálatok, amikor lényegében a háziorvosok munkáját kell elvégeznünk, időt és energiát rabolnak. Igaza van Dr. Sérának a Kórlap előző számában megjelent interjúbán: a szakorvosok túlterheltségét, az alapellátás tragikus inszuffi-

Rajz: Szabó Tibor

cienciája is okozza, és ezzel nem lehet békét kötni!

Rózsaszín elképzeléseim voltak az orvosló világról, hogy itt csupa nagyszerű ember...

„A többi néma csend...” – s jobb, hogy így van. Méltóbb hallgatni a méltatlanról.

– *Megcsorbult az emberség ebben a hajszában... és csorbult az a kimondhatatlan kisugározható valami is...*

Az ember bármennyire fegyelmezze is magát, mindig az arcán viseli azt, amit gondol, ahogyan működik, cselekszik. Arcán eleve ott a szándék. És mindig is az arcra figyelünk legelőbb, mert abból kiolvasható minden. A színpadot körülülők arca csupa fényesség, csupa szívbeli várakozás. Ünnepem, amikor megköszönik azt, amit adni tudok, amit közvetítek. Hol Káint, hol Ábelt játszom, hogy megmutatkozzék ez is, az is – melyikhez mi tartozik. És azért, hogy választható legyen. Hol Káin, hol Ábel-magam is, mindennapi választásokra kényszerülök. Káinokat gyógyítunk, dédelgetünk, és az Ábelek elmennek. Ezért hát egyre

kevésbé érdemes megszólalni.

Töprengek néha az éjszakában magamról, a dolgokról. Gyógyításról és művészetéről. És irtózatot magányra jutok. Kíváncsi vagyok, hogy ne keljen fel a nap.

Hol van, hol késik, aki levehetné rólam ezt a súlyt, aki feloldaná bennem az átkot, vagy csak érezne velem legalább!

Hová már tovább a kérdésekkel? Meg minek is? A titkokat ne leld meg! – int József Attila.

Ha úgy van, hát úgy, hogy egy testben lakik Dr. Szabó Gyula, a szakmai körökben elismert általános és érsebész főorvos (beszélük, van úgy, hogy 40 órát talpon van!), és a Szabó Gyula, az operaénekes-előadóművész-alkotó. Ebben a tágas, két embernek is alig megművelhetően tágas térben vibrál ő maga. Ez az ő teljessége, amiből kitörni nem tud, s amit ha kettőoperálna valami időtlen szándék, belepustulna.

Ne kérdezzük hát melyik több, s egyiket ne kérjük számon a másikat, hiszen éppen ő

az, aki a határokat, ha komisz kínok árán is, halálpontosan megtartja.

Megmutattam egy-két barátomnak még nyersen-jegyzett állapotában ezt a beszélgetést.

Szabó Tibi azt mondta:

– Lehet, hogy nem illő, amit mondok, de én áldom azt a zsűrit, amelyik ott, akkor a Ki-Mit-Tud-ban nem engedte győzni ezt az embert. Mert bár ott, akkor ők hazudtak, mégsem haragszom rájuk, hiszen nem tudhatták, mit cselekszenek, milyen jót velünk. Mert Dr. Szabó Gyula így maradhatott itt nekünk. Lehet, hogy az az ítélet neki magának ma is fáj, és így talán ő maga sem tudja, hogy ez az ő küldetése: itt maradni közöttünk.

– Hát igen – így Sánta Áron. Minden egy. Ennek az egyetlennek, ennek a hatalmas ökoszisztémának sajátos részlete az ember. Akadnak televény és humusz emberek, akik együtt forognak a mindenséggel, és vannak fogyasztók, akikből a szent körforgásba semmi sem kerül vissza.

Szabó Gyula pedig őrző ember. Az a dolga, hogy az UTAT őrizze. Ettől és ebből a célból,

hogy ennek az őrzésnek eleget tegyen különleges ő. Gyűlölhetik, akár szerethetik, mind egy, az őrzést – tetszik vagy sem – a kiszemeltek fel nem adhatják. Ők, az őrzők, a legnehezebb dolgot művelik és a leghálátlanabbat is egyben, amiért soha nem kaphatják meg az igazi elismerést. Mert hiába a taps, kevés. Akár bántó is lehet, mert nem a taps miatt működnek. A törvény miatt. Törvény, hogy a többiekén kívül állnak, ezért befogadhatatlanok. Alázat szállja meg őket és nem a megítélőkkel, nem a földi hatalmakkal szembeni alázat, hanem a feladat elvégzésének alázata és hűsége. Talán sohasem tudják meg, miért éppen ők a kiszemelt őrzők, és ha nem tudják, és amíg nem tudják meg, nem lehet részük a derű. A súly alól csak ekkor szabadulhatnak fel. Csak akkor, amikor végre megértik: nem menekülhetnek a sorsom elől!

Teréz anyát idézte még valahogy így: minden nap tégy valami jót, ezért ugyan megaláznak majd azok, akikkel jót teszel, de te csak maradj derűs!

Bugya István

Dr. Szabó Gyula:

Ima

Az ima az egyik legcsodálatosabb találmány – elnézést a kifejezésért – az emberi alkotások sorában.

A jót akarás, a jó szándék legkövetkező hangalakú szinonimáját mindig valakinek vagy valaminek a javára mormolják az emberek a templomokban, az otthonokban vagy az otthonatlanságban. Az ima szövegének gépies suttogása során mindenki a szavak mögé gondolja szeretteit, a mondatok elsődleges értelmének helyére belopódnak a félelem, az aggodás hangjai, a gyermek, a szülő, a nem-

zet iránt érzett szeretet pedig tudatosan vagy tudat alatt mindig ott bujkál imádságaink lelkében.

Mert az imának lelke van. A legmélyebb és legszebb emberi érzelmek hordozója. S hogy én miért imádkozom? Mindenek előtt azért, amit itt el nem mondhatok, azon túl pedig ezért a városért, ezért a megyéért, ahol születtem, amit mind a mai napig nem tudtam elhagyni. Nekünk, itt, az ország egyik legszegényebb részén kell leélnünk az életünket. De vannak kincseink, amelyek csak a mieink. A sok tehetséges ember és kötődésünk ehhez a földhöz, a tudatlanok által sötétnek titulált csodálatos kis megyénkhez megóv és megtart minket.

*templomában tudnék
ha tudnék*

Kányádival szemben azonban én azt is mondom:

Az imádkozást nem kell tanulni.

A jót akarást, a jó szándékot igen.

Az ima azután szinte észrevétlenül megszületik.

Hívó és nem hívó emberben egyaránt.

Ámen

Rajz: Szabó Tibor

Kányádi Sándor erdélyi költőnkkel mondom én is:

*Megcsodáltam a nagyvilág
csodálnivalóan szép
katedrálisait
de imádkozni csak itthon
gyermekkorom öreg*

VALAKI LÉLEK

LASSAN JÁRJA

Ó SZABÓ ISTVÁNHOZ

Világvégi alkonyég,
puszta-alvég, égi rét;
és nincsen semmi híja is –
bárányokkal teljes az ég.

Körül-körül keringél,
vágyik hunyni már a nap,
ágya ringó szála éj:
pásztor nagyapám sátora,

Valaha-valahamikor,
mikor még időtlen idők,
ő volt itt a jóisten.

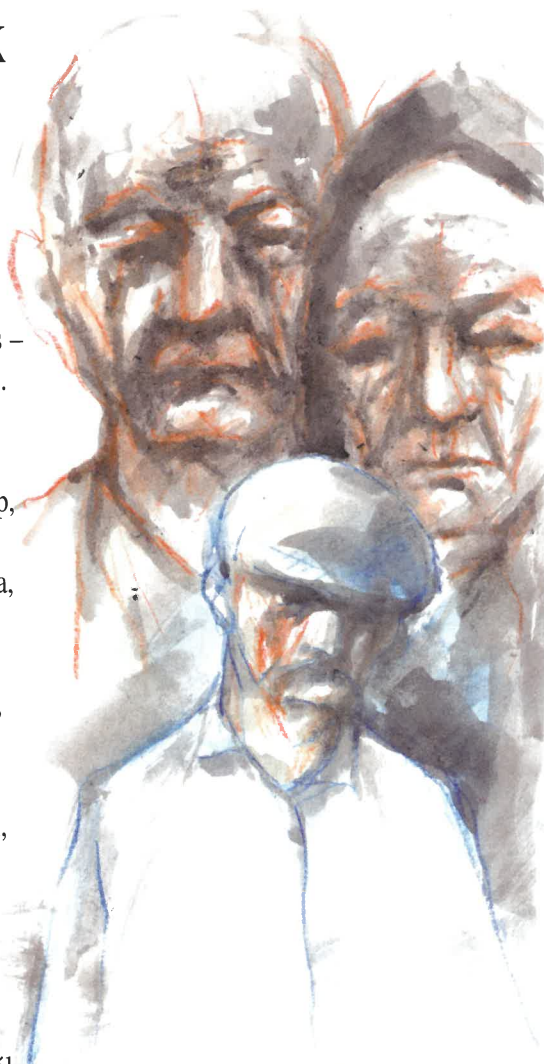
És mint csöndesség alól,
száll le kalapja alól,
száll alá az esti bánat
boldogságos feketéje.

És kútmélyi csönd alól,
mélységes mély föld alól
fölburukkol, földorombol,
s melenget szelíd nagy szíve.

Ősöm, hazám örökágon
lassan-lassan láthatatlan
kicsi alvég-Magyarországom
bukdosik már az éj fele.

Már csak derengő szik világol.
Valaki lélek lassan járja.
Vérköre csak úgy muzsikál.
Dobban a föld egyet-egyet,
s visszabúg rá, ring a nádas.

Csönd van mégis alkonyégi.
Méltóságos, világvégi.
Bennem csöndül, bennem hallgat,
aki engem rég hogy vár,
s mintha csak a szívem járná
valaki lélek lassan járja.

KÖD ELŐTTEM

Se nem körül se nem belül
se a föld se az égbe
se csak így-úgy feltűnődve
se a tűzbe se a vízbe

se álmodva se nem ébren
se sötétbe se a fénybe
nem is látón-láthatatlan
se nem halva-halhatatlan

se feelve se kérdezve
soha fel nem emlegetve
se átkozva se nem áldva
se nyom nélkül se nyomtalan

se nem tudva se tudatlan
se örvendve se vidáman
se gyötrődve sirakodva
se gondokkal se gondtalan

se időben se időtlen
se messzeckén se közelbe
se nem könnyűn se nehezen
se mérhetve se mérhetlen

se a kőbe se a fába
se bogárba se madárba
se tavaszba se a télbe
nem is nyárba s nem is őszbe

se nem bátran se nem gyáván
se maradvá se indulva
se kicsinykét se nagyocskán
se kísérve se nem árván

nemhiába nem tevődve
se hiába nem vevődve
se tevődve se vevődve
se megváltón se megváltván

minek marad aki így jár
ha meg marad hiába jön
s ha meg is jön csak fordulni
s ha csak fordul mivé leszén

minden-semmi semmi-minden
mindenképpen semmiképpen
se előttem se utánam
köd előttem köd utánam.

DALOK

DINNYÉS JÓZSEFNEK

Bár nyelhetném vissza mindötöket,
már nem lehet,
ti világra kéretlen jöttetek.

Az idő megfordíthatatlan,
s csodákat tenni nincs erőm.
Hát menjete.

Ahol kell ott szolgáljatok,
s virrasztva vigaszt tegyetek
jót, ahol lehet.

HIÁNYNAK HIÁNYA

HORVÁTH BENÓNEK

A nincsen,
a semmi a titok,
nem a van, nem a lét.

A semmi semminek hiánya;
ez felfoghatatlan.

Ahol a semmi nem a nincs,
mert már a hiány is van;
a semmi semmisült hiány.
A nincs kimondhatatlan.

Se tér, se ok, se úr,
se szó, amit a gondolat
a semmit kimondani,
kínjában, semmire szül.

Talán a halál,
ha halál; hiánynak hiánya;
létlenüledés létlenül,
ha már a semmi kiürül.

És ha úgy nincs,
hogyan van a nincs,
akkor a nincs a van;
úgy halál haláltalanul halál,
és halhatatlanul a van.

LEHUNYT SZEMMEL

NAGYSÁGOS ADY ENDRÉHEZ

Mikor még én ember voltam...
de távoli az a régen.
Visszajönnék váratlanul,
észrevétlen.

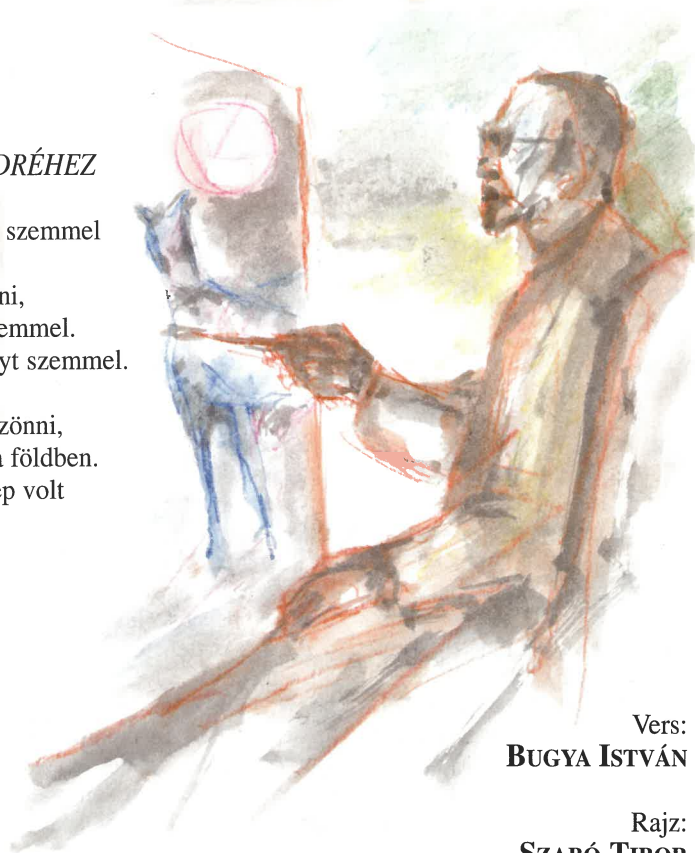
De szép volna rád köszönni,
de szép volna csak egy sóhaj,
valahol egy vasárnapi
méltóságos délutánban.

Meg kén' a világot köszönni
– még ha fáj is! –
anyám arcán megcsókolni,
valahol a megbocsátó csöndességben.

De jó volna visszajárni,
mintha csak egy síró levél,
elzümmögni lassan, szépen,
s lefullani nagyon puhán
valahol a faluvégén.

De szép is volt lehunyt szemmel
– még ha fáj is –,
milyen jó volt látón látni,
napba nézni lehunyt szemmel.
Milyen szép volt lehunyt szemmel.

Meg kén' a világot köszönni,
s hanyatt kell feküdni a földben.
Virágok közt mégis szép volt
élőn-élve-halva-halni,
még ha fáj is.
Még ha fáj is.

Vers:
BUGYA ISTVÁN

Rajz:
SZABÓ TIBOR

SEMMELWEIS-ÜNNEPSÉG

**Mottó: „Minden nemzet annyit várhat a jövőtől,
amennyit ő maga ad a múltnak.”**

(Verebély T. dr.)

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Közönség!

„Simmelweis szobrának talapzatán hódoló nő ma már nem az életnek megmentett anyák és gyermekek, hanem az egész világ hálájának symboluma. Semmelweis nevének varázsát már nem a szülészobák kiirtott borzalma, hanem minden egyes műtőkések fenn hirdeti, amikor nem a halál risikójával, hanem a tudás biztonságával ejti a gyógyuláshozó sebet.” – mondta Verebély Tibor egyetemi tanár az 1928.-i Semmelweis-serlegbeszédében. Az említett szobor avatására 1906. szeptemberében került sor, az 1892-ben a magyar orvosi kar és a Budapesti Királyi Orvosegyesület felhívására létrehozott nemzetközi bizottság megvalósult feladataként. A bizottság célkitűzése volt, hogy méltó emléket állítson Semmelweisnek. Feladatai között szerepelt még Semmelweis földi maradványainak méltó eltemetése, szülőházának emléktáblával való megjelölése, műveinek magyar és német nyelvű kiadása. Mindezek közül csak a szobor és az emléktábla valósult meg 18 évi szervezőmunka után.

Hosszú és küzdelmekkel teli rögös út vezetett el idáig: mint ahogy Guzzoni írta 1886-ban, magántanári disszertációjában: „Az orvostörténelemben vannak felfedezések, amelyeket homály fed és vannak emberek, akiknek dicsőségére és tiszteletére az idő sokáig árnyékot borít. Ma is van egy olyan felfedező, akit igazságtalanul és túlságosan régen elfeledtek: Semmelweis Ignác Fülöp.”

Az értetlenség, tanításai elleni támadások, az elutasítás nem volt egyértelmű és általános.

Ahhoz, hogy megismerjük és megértsük tragédiáját, tudományos munkásságán túl meg kell

ismernünk személyiségét és erkölcsi felfogását. Gondolkodásmódjába, mentalitásába legjobban az 1844-ben, növények életéről, latin nyelven írt orvosdoktori értekezése enged bepillantást: „Az élet végökének keresésére hiába vállalkozik ma és a jövőben is az ember véges esze.”

„Minden létező a mindenhatóság isteni szelleméből, a természet örök erejéből ered, mely önmagát bontva és újra egyesítve dolgozik munkáján, s a vonzás és taszítás, az összehúzó és kitágulás örök hullámában nyilvánul meg; ez az erő teremti meg az anyag végtelen változatosságát, hogy azt újra elpusztítva adjon létet új lényeknek, de amely előbb vagy később visszavezet mindennek örök forrásához. Erő és anyag egy közös forrásból buzognak, s egyik a másiknak elválaszthatatlan kiegészítője.” – írja az említett műben. Semmelweis nagyságának titkát e néhány soros önvallomásban ilyen megtisztult bölcsességgel, ilyen átfogó tudással, ilyen mélyen szántó elmével 26 éves korában rajzolta meg: a költő képzeletét a tudós mélységével, a művész ihletét a bölcs meglátásával, a lélek érzékenységet az elme erejével kötötte össze benne a kegyes sors nagy feladatának megoldására. Lelkében hordta sikerének és egyúttal bukásának csíráját is. Az idézett önvallomás ismeretében érthetőbbé válik, hogy a fiatal Semmelweis számára döbbenetes élményt jelent a gyógyítási tehetetlenség. Ott áll a haldokló ágyánál, mind a kórok, mind a terápia kifürkészése mindez ideig eredménytelen volt. „Csak a halottak nagy száma volt kétségtelen valóság”. Az utolsó kenet feladására siető lelkész kicsiny csenget-

tyűjének hangja nemcsak részvétet kelt Semmelweisben, de „olyan szerencsétlen kedélyhangulatot váltott ki, mely nem teszi az életet kíváncsisággá...” – írja. Ez a pszichés állapot indította arra, hogy teljes erejét összpontosítsa a ismeretlen kórok felfedezésére. A iatrogenia, az orvosi ténykedés tragikumának átérzése fejezi ki legjobban emelkedett etikáját: „... csak Isten ismeri azok számát, akik miattam idő előtt szálltak sírba. Én oly mértékben foglalkoztam hullákkal, mint amennyire csak kevés szülész... bármennyire fájdalmas, bármily nyomasztó az ilyen beismerés, nem a letagadásban rejlik ellenszere; és ha nem akarjuk, hogy állandóvá váljék ez a szerencsétlenség, akkor ezt az igazságtalanságot az összes érdekeltnek tudomására kell hozni.” Ez az elkeseredettség, mely élete utolsó idejében eltöltötte elementáris módon nyilatkozik meg írásaiban. Mindezt megértjük, ha elgondoljuk, hogy ő minden emberi hiúságtól mentesen, nem is a félretett zseni sértődöttségével és nem egy kedvenc teória érvényesüléséért, hanem száz – meg száz – anya életéért küzdött, azon sziklaszilárd meggyőződésből, hogy mindezeknek csak azért kell meghalniuk, mert ellenfelei tanítását meg nem szívlelik, hanem lekicsinylik, agyonhallgatják, elferdítik. Sokan olyan hamis lelkűek, hogy ha tanítását tényleg elfogadják, nagy eredménnyel alkalmazzák, de forrását agyonhallgatják, letagadják, a hatás lényegét félremagyarázzák, csak azért, hogy

saját hipotézisüket (a gyermekágyi láznak miázmás természetét, atmoszférás, tellúrikus lényegét) védelmezzék.

Valóban indokolt volt-e ez a mély pesszimizmus, amely szávaiból, írásából kitűnik? A tanításai nehezen mentek át a gyakorlatba és szokatlanul hosszú időnek kellett eltelni annak elnére, hogy azok logikája megkérdőjelezhetetlen volt, a statisztikai bizonyítás ereje cáfolhatatlan.

Mi volt ennek az oka? Miért volt a sok gáncsoskodás, meg nem értés túl az irigységen és a tudatlanságon? Ezt legtalálósabban Verebély Tibor válaszolja meg, költői szavakkal fejezve ki gondolatait: „A lángész látnoki ereje keresztültörheti évtizedek kódét; megértésre, gyakorlati érvényesülésre azonban csakis akkor számíthat a legigazibb felfedezés is, ha a kor milieuje hozzáfejlődött, hozzáemelkedett, az igazságra megérett. A természet, s annak a tudományba megrögzített törvényszerűsége sem egyéb, mint az okoknak és okozatoknak végtelen egymásbafonódott láncolata, amelyből a tudás előreláthat egy vagy több szemet, de a gyakorlat nem értékesíthet csak olyat, mely a láncolat pillanatnyilag megismert szemei közé beilleszthető.”

Semmelweis tanai elleni küzdelemben legnagyobb szerepet Virchow játszotta. A XIX. században az anatómiai felfogás az életjelenségekben mutatkozó eltérések okát a szervek szerkezetének megváltozásában látta, anatómiai kóregységeket teremtett és a klinikai kórképeknek bonctani alapot adott. Virchow a bonctani gondolatot cellulárisra finomította és az egyes betegségeket hisztológiailag igyekezett elhatárolni. Az orvosok bonctanilag, részben cellulárisan gondolkodtak. Virchow a sejteket tette meg a betegségek székhelyévé, végletekig védelmezte sejtjeinek autonómiáját és ezek funkcionális, nutritív és formatív ingereiről szóló tanát, mely ingerekben a betegségek okát is kereste. Nem véletlen, hogy éppen 1858-ban, a celluláris pathológiának első megjelenési évében intézte első támadását Semmelweis tana ellen, amely merényletnek látszott az ő sejt autonómiája ellen. Később a bakteriológia megjelenésével és fejlődésével a szervezeti sejtektől idegen, betolakodó parazita sejtek kórokozó szerepében a sejt-kórtantól távolodást látott és éppen úgy küzdött ez ellen is, mint annak idején Semmelweis ellen. Virchow-nak akkor egyetemesen elismert vezető tekintélye a klinikusokat mind magával ragadta, mert azok kivétel nélkül bonctani állásponton voltak.

Tóth István szerint: „Olyan nagyon egyszerű, s olyan nagyon világos volt, – mármint Semmelweis tanítása – hogy talán éppen ezért nem szerzett híveket.”

Semmelweis-t 1855. július 18-án kinevezték az elméleti és gyakorlati szülészeti tanárává az egyetemre, de megtartotta a Rókus kórházban elfoglalt szülész főorvosi állását is. Ez utóbbról 1857-ben lemondott. Nyugodtan tehetett, hiszen Magyarországon ellenzőket nem talált és utódai ugyanabban a szellemben, ugyanazon rendszabályok betartásával vezették tovább a szülő intézetet. Kiemelkedik közülük Fleischer József, aki Semmelweis mellett szereztette meg azt a szaktudást, melyet

elsősorban a Rókus kórházban hasznosított. 1856-tól ismétlenül állást foglalt Semmelweis tanítása mellett és teljes érvényt szerzett az aseptikus eljárásnak és az osztályon működő orvosokat is ebben a felfogásban nevelte. Az 1857-ben bábák számára írt szülészeti tankönyve előszavában kijelenti: „A szülészeti tárgyalásában Semmelweis tudós Tanár úr elveihez és előadásaihoz ragaszkodtam.”

Ismeretes, hogy Bécsben Rokitansky és Skoda mindvégig kitartottak Semmelweis tanítása mellett és mindvégig támogatták a Klein professzorral és Scanzonival szemben folytatott harcát, végül elérték azt is, hogy Bécsben elfogadják magántanári pályázatát, de mindezek ellenére Semmelweis Bécsből elhagyta és Pestre költözött. Hebra professzor, Semmelweis barátja és támogatója 1847-ben először a bécsi orvosegyletben, Skoda pedig 1849-ben az Akadémián jelentette be Semmelweis felfedezését és tartott róla előadást. Hebra, bécsi orvosegylet folyóiratában 1847. decemberében hírt ad Semmelweis felfedezéséről, sőt 1847 elején arról számol be, hogy egyetértő levelek érkeztek a szerkesztőségbe. Felhívja a szülészeket, hogy végezzenek további kísérleteket Semmelweis módszerével és írják meg tapasztalataikat. Semmelweis felfedezésének jelentőségét a Jenner-féle himlőoltásával helyezi egy szintre.

Kugelman arról biztosítja 1861-ben, hogy „irodalmi ellenfelei közül már sokan magukévá tették a tanítást.”

Angliában a sebészeti antisepsis felfedezése és kezdete Lister nevéhez fűződik és sokan Semmelweis-szal szemben a prioritást is Listernek tulajdonítják. Erről azonban szóljon Lister maga: tőle tudjuk, hogy 1865-ben már ismerte Semmelweisnek 1861-ben német nyelvű nagy művét. „Semmelweis nélkül – mondja – működésem meddő maradt volna. Magyarország nagy fiának köszön az új sebészet a legtöbbet.” Charles Henry Felix Routh még a megbélyegző hazaáruló meg-

evezést is vállalva, nyíltan hangoztatta: „...a feltaláló mártírkoszorúját Semmelweis viselte, Lister pedig e nagy igazság napfényében sütkérezhetik...”

Németországban két tábor küzdött egymással a szülészeti és az operatív nőgyógyászati sebkezelés terén. Az egyik fenntartás nélkül elfogadta Semmelweis tanítását, a másik csak kénytelen-kelletlen végezte a kezek desinfectióját és eljárásukból hiányzott az őszinteség. A Freiburgban működő Hegar klinikája élen járt Semmelweis tanainak elfogadásában és tanításában. Mélyen át volt hatva Semmelweis igazsága felől és sorsa tragédiáját érző lélekkel tárgyalta hallgatói előtt már akkor, amikor Semmelweis neve még alig volt ismeretes a klinikai előadó termekben. Sikerének kulcsa a tanítás megízlelése volt, melyet mind a szülészeti, mind a nőgyógyászati Lister-féle eljárást jóval megelőző időben, teljes mértékben érvényre juttatott.

Az orosz „Szülészeti és női betegségek” c. folyóirat 1907. januári számában a következőket írja Semmelweisről: „Ezek után abbahagyta tanai hirdetését és nőgyógyászattal kezdett foglalkozni és elvesztette a reményt, hogy megéri azt az időt, amikor elképzelései megvalósulnak és az édesanyák nem pusztulnak el, mint gyermekeik áldozatai. Ekkor váratlan öröm érte a reménytelenségben. Mint a békés esti harangszó jutott el hozzá a Szentpétervári Orvos Társaság jelentése, melyben szó van arról, hogy a Társaság ülésén a vitában részt vevők nagy többsége elfogadta tanításait. Semmelweis Ignác öröme növelte az a tény, hogy a Társaság jelentését magyarra is lefordították és a budapesti „Orvosi Hetilapban” meg is jelentették. Hosszú idő után ez volt az első, de sajnos utolsó öröme is. 1865 júliusában elérte végzete.”

Olaszországban a szakirodalom tanúsága szerint 1875 után terjedt el a gyakorlatban Semmelweis tanítása és a '80-as évektől az olasz szülészeti és nőgyógyászok Semmelweis szenvedélyes követőivé váltak,

de ez már egy másik generáció volt. Semmelweis nevének és tanainak megismertetésében sok kiváló olasz szülész és nőgyógyász vett részt. Ezek közül a leglelkesebb Arturo Guzzoni degli Ancarani, akinek szavait előadásom elején idéztem. Cagliari-ban a klinika fertőtlenítő terme az ő javaslatára Semmelweis nevét vette fel, Messinában pedig a bábaképző intézet egyik előadó termét nevezték el róla, az egyetem aulájában pedig portréját helyezték el. Guzzoni az első méltó és valóságos Semmelweis megemlékezést Emilio Fazola firenzei professzor 1883-as közleményében találta.

A példák felsorolása teljességre nem törekedhetett egy rövid előadás keretében, terjedelmi okokból ez lehetetlen lenne. Szándékosan nem szóltam Semmelweis azon ellenzőiről, akik tudatlanságból, rosszindulatból elleneztek tanait és nevükre már a feledés homálya borult, vereségük befejezett és végleges. Meg kell azonban említenem Markosovszky Lajos, Semmelweis barátja és jószelleme nevét, akinek önzetlen kitartó és következetes fáradozása segített áttörni az ellenállás gátjait. Külön tanulmányt kellene szentelni dr. Győri Tibor munkásságának, aki az egész világon ismertette Semmelweis magyarságát és elveinek prioritását.

Semmelweis tanai és érdemei elterjedtek az egész világon, melyet legszebben Pestalozza professzor szavai fejeznek ki: „A kortársak meg nem érdemelt közönyét, mely életének kínja, a lángelméjű apostol gonosz szelleme volt, ma általános tisztetlet váltotta fel...” Kötelességünk e tisztetletet fenntartani és ápolni.

Dr. Fazekas Imre
minőségügyi
főigazgató-helyettes

(Forrásmunkák: Dörnyey S. dr., Győry T. dr., Jendrassyk L. dr., Kapronczay K. dr., Tauffer V. dr., Tóth I. dr., Verebély T. dr., és mások Orvosi Hetilapban, Orvostörténeti Közleményekben megjelent cikkei.)

TÁJÉKOZTATÓ

A Jósza András Megyei Kórház tevékenységében kiemelt szerepet foglal el az intenzív betegellátás biztosítása. Ahhoz, hogy az intenzív ellátás megfelelő színvonalú legyen nem elegendő a nagy tudású képzett orvosi és szakdolgozói háttér, szükséges a magas színvonalú gép-műszer és az infrastrukturális háttér biztosítása is. Éppen ezért a kórház vezetése elsődleges célul tűzte ki a 2000. év elején az intenzív ellátást biztosító osztályok, részlegek műszaki háttérének fejlesztését, ami azonban komoly pénzügyi források előteremtését igényelte.

A kórházi vezetés javaslatára és kezdeményezésére a Megyei Közgyűlés 2000-ben jóváhagyott egy 200 MFt-os hitelfelvételi lehetőséget, melyet célirányosan gép-műszer beszerzési pályázatok önerő biztosításához lehetett felhasználni. A felvett hitel tőketörlesztését a kórház vállalta, míg a kamatok visszafizetését a Megyei Önkormányzat biztosítja.

A Városi Önkormányzat, aki ugyan nem fenntartója a Megyei Kórháznak, de érzékelve, és megértve a kórházunk nehézségeit, és törekvését 40 MFt-os forrást biztosított az intenzív ellátást elősegítő gép-műszerek beszerzésre.

2000. és 2001. évben kórházunk pályázatokat nyújtott be központi céltámogatás elnyerésére, mely azt jelenti, hogy a beszerzett eszközök vételárának 40 %-át állami forrásból lehet fedezni.

Pályáztunk és kaptunk vissza nem térítendő támogatást az Egészségügyi Minisztériumtól is a kitűzött feladatok megvalósítására.

Intézetünk is jelentős összeggel járult hozzá saját működési bevételeinek terhére a tervezett fejlesztés megvalósításához.

A fentiek alapján összességében az alábbi pénzügyi forrást sikerült biztosítani az intenzív ellátás fejlesztésére:

- Eü. Minisztérium visszamenő térítendő támogatás: 63 M Ft
- Városi Önkormányzati támogatás: 40 M Ft
- Megyei Önkormányzat saját forrás: 50 M Ft
- Központi céltámogatás: 110 M Ft
- Hitelfelvétel: 130 M Ft
- Intézeti sajáterő: 90 M Ft

Összesen: 483 M Ft

A kórház vezetése az intenzív ellátás műszaki háttérének

fejlesztésére és az infrastruktúra felújítására az első lépésben az alábbi területeket jelölte ki:

- Sürgősségi Betegellátó Osztály 9 ágyas intenzív részleg kialakítása és műszerezettségének biztosítása.
- Kardiológiai intenzív 12 ágyas részleg műszerezettségének korszerűsítése és infrastruktúra felújítása, valamint a kardiológiai intenzív ellátásához kapcsolódó elektrofiziológiai labor kialakítása, és műszerezettségének biztosítása.

egységeknél kicserélésre került a teljes orvosi gázellátó rendszer, az elektromos hálózatok, burkolatok, bútorzat, valamint a kapcsolódó légtechnikai rendszerek felújítása is.

Az alábbi műszer beszerzések valósultak meg:

Városi Önkormányzat támogatásával:

- 3 db magastudásszintű lélegeztetőgép,
- 2 db EKG készülék 1 db defibrillátor,
- 1 db vérgázanalizátor,
- További beszerzések: 33 db intenzív ágymelletti betegfigyelő monitor, és 3 db központi egység,
- 2 db magastudásszintű lélegeztetőgép,
- 2 db képerősítő berendezés,
- 1 db elektrofiziológiai vizsgáló rendszer,
- 1 db kardiológiai színes dupler készülék,
- 1 db plazma sterilizátor,
- 1 db altatógép,
- 1 db UH készülék,
- valamint több kiegészítő kisebb készülék.

A közbeszerzési eljárások során beszerzett eszközök legnagyobb beszállítója a SIEMENS Rt Budapest volt, a beszerzett SIEMENS orvostechnikai eszközök jelenleg az európai élvonalhoz tartoznak, a legkorszerűbb fejlesztések.

Az intenzív ellátáshoz kapcsolódó fejlesztés és korszerűsítési program azonban kórházunkban még nem fejeződött be. A pénzügyi források biztosítása után még további területeken kell a korszerűsítést megoldani: 20 ágy intenzív ellátás háttérének fejlesztése a belgyógyászati, pulmonológiai, és ideggyógyászati szakterületeken.

- Központi sebészeti 10 ágyas intenzív részleg műszerezettségének korszerűsítése és az infrastruktúra felújítása.

A munkálatok 2000. év májusában indultak, és 2002. június hónapban fejeződtek be, melynek eredményeképpen az előzőekben ismertetett területeken összességében 33 db korszerű műszaki és infrastrukturális háttérrel rendelkező intenzív ágy működése vált biztosítottá.

Az infrastrukturális háttér felújítása során az adott

TELEVÍZIÓS HÁLÓZAT BETEG GYERMEKEKNEK

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Jósa András Kórházának gyermekosztályán ápolts kis betegek kényszerű kórházi tartózkodásának körülményeit mától a kórtermekben elhelyezett új tévékészülékeken nézhető szórakoztató tévéadások is javítják. A UPC Magyarország Kft. és az LG Electronics Magyar Kft. vezetői ma ünnepélyes keretek között felavatták és átadták adományukat, a 48 tévéadást biztosító kábeltelevíziós hálózatot és a hozzá tartozó tévékészülékeket az intézetben kezelt gyermekek és a kórház dolgozói számára.

Az ország legnagyobb kórházának számító nyíregyházi Jósa András Kórház gyermekosztálya egy adománynak köszönhetően a mai napon olyan új szolgáltatással gyarapodott, amely még tovább javítja az ápolásra szoruló beteg gyermekek kórházi ellátásának körülményeit. A kórtermekben, előterekben, és közösségi helyiségekben elhelyezett tévékészülékeken 48 tévéadást továbbító televíziós rendszert a hálózatot kiépítő és üzemeltető UPC Magyarország Kft. nevében Szalay Dorottya vezérigazgatóhelyettes, a tévékészülékeket szállító LG Electronics Magyar Kft. nevében pedig Angyal János marketingigazgató adta át a kórház betegeinek, dolgozóinak és vezetőinek.

A Jósa András Kórház gyermekosztálya immár a negyedik gyermekgyógyászati intézmény, amelyet tavaly indított országos adományozó programja keretében, korszerű – és díjmentes – kábeltelevíziós szolgáltatással látott el a UPC, az LG-vel együttműködve. A 2001. évben, elsőként a Semmelweis Egyetem II. számú, a hazai gyermek tumor-leukémiái központ szerepét is ellátó, Tűzoltó utcai Gyermekgyógyászati Klinikájának, majd pedig a Budai Gyermekgyógyászati és Gyermekgyógyászati számára adott át hasonló televíziós hálózatot, gazdag kínálatot

nyújtó kábeltelevíziós szolgáltatást és tévékészülékeket a két cég. A megkezdett programot kiterjesztve idén már a fővároson kívül, az ország más területein található gyermekgyógyászati intézményekkel is felvették a kapcsolatot az adományozók, így került sor a nyíregyházi megyei kórház, illetve a dunaujvárosi Szent Pantaleon Kórház televíziós hálózatának felavatására. A program keretében még az idén megtörténik a buda-

pesti Pető Intézet hasonló kábeltelevíziós rendszerének átadása is.

A nyíregyházi kórház hálózatát a UPC helyi kirendeltségének szakemberei az adományozáshoz kapcsolódva, önkéntes felajánlással társadalmi munkában, szabadidejükben, hétvégenként építették ki.

Az ország legnagyobb szélessávú távközlési szolgáltatója, a vevőkészülékeket szállító vállalkozással együttműködve – technikai lehetőségei függvényében – országsszerte programszerűen tovább keresi a lehetőséget arra, hogy más gyermekgyógyászati intézményekkel is ellásson hasonló televíziós szolgáltatással. Társadalmi felelősségvállalásának jegyében a UPC a maga eszközeivel – a tartalmas kikapcsolódást nyújtó, sokszínű tévéadások biztosításával, és így az otthonira emlékeztető, otthonos környe-

zet megteremtésével – ilyen módon kíván hozzájárulni ahhoz, hogy a gyermekek számára könnyebbé váljon a kényszerű kórházi tartózkodás, időtöltés, és ezáltal az ápolás is.

A szolgáltató vállalkozás országsszerte nagy hangsúlyt fektet a gyermekek és fiatalok ellátását, nevelését biztosító gyógyászati és tanintézmények támogatására.

Az ország legnagyobb, több mint kétezer ágyas kórháza küldetése szerint minőségi betegellátásra, a lakosság egészségügyi kultúrájának növelésére, az emberi méltóság megőrzésére és személyes hangú, bensőséges kapcsolat megteremtésére törekszik tevékenysége során. Ehhez nyújt segítséget számára immár a gyermekek kényelmét és tartalmas időtöltését szolgáló kábeltelevíziós szolgáltatás is.

„GYORS AZ IDŐ, TŰNIK, S ÚGY SZÁLL TOVA: ÉSZRE SE VESSZÜK.” (OVIDIUS)

ÉVFORDULÓ

(... az orvostudományi könyvtár révbe ér)

A kérlelhetetlen, meg nem állítható idő lassan, de kitaróan rakja egymásra időhomokszemeit, és magasztja azt az időhegyet, ami 1997. június 16-án kezdődött el növekedni könyvtárunk életében.

Azóta öt év telt el. Megnyitotta kapuit a Megyei Jós András Kórház dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtára. Ez az öt év tele volt lendülettel, tenni akarással, falba ütközéssel, a műszaki és pénzügyi hatalmasságokkal való konfliktusokkal, mert a szakmai akarás mindig csorbát szenved az „így akarommal” szemben. De túlélte.

Könyvtárunk volt, van és lesz – még akkor is, amikor az „így akarom”-ot mondók már rég nem lesznek – mert olyan talajra építetett, ami megingathatatlan, az örök tudásvágy, az emberi kíváncsiság, a tudomány elsajátítása utáni igény. Ennek a feltevéleit kell megvalósítani egy szakkönyvtárnak, és ezt könyvtárunk meg is tette, az objektív körülmények mindenkori lehetőségei szerint.

1918-ban Dr. Korompay (Klekner)/ Károly igazgató főorvos a megyei közgyűlésen előterjesztést tett szakkönyvtár létesítésére.

„...dr. Kállay Rudolf nyugalmazott kórházi igazgató főorvos nemeslelkű és a tudományt szolgáló adományát köszönettel fogadja és elhatározza, hogy az Erzsébet Közkórházban orvosi művekből álló tudományos könyvtárt létesít s a könyvtárt dr. Kállay Rudolf nevére, mint adományával a könyvtár alapját vetette meg, Dr. Kállay Rudolf könyvtárnak nevezi el.” (Levéltári adat: IV. B. 402. 1918. dec. 30. jegyzőkönyv, 726., 727.sz.)

Ezek voltak azok a kezdeti lépések, amelyek megalapozták azt a könyvtárat, aminek működését a mai viszonyoknak megfelelően már az EISZ (Elektronikus Információ Szolgáltatás) elégíti ki.

A kijelölt úton végig kell menni, az árkokat át kell lépni, buckákat átugrani, a mindenkori

nehézségekhez alkalmazkodva alakítani a lehetőségeket, hogy tovább érvünk.

Könyvtárunk megkezdte kalandos életútját.

Több alkalommal vázoltuk már az 1920-1990-ig terjedő időszakot, az új idők szele pedig 1991-től kezdődött el.

Hogyan érkezünk utunk mostani állomására úgy szakmai, mint objektív tényeket figyelembe véve.

Fennállásunk óta egy-két „trianoni sokk” ért bennünket, ez mindig területvesztéssel járt, holott a könyvtárnak mindig egy nagyproblémája van, természetéből fakadóan, hogy kinövi helyét – területigényes, de ez a szempont nem nyer nagy fontosságot a műszaki-gazdasági emberek szemében.

1977-ben megkezdődött a megyei kórház átszervezése. Az addig önálló tbc szanatórium könyvtára és a megyei kórház orvosi szakkönyvtára egy egységes egésszé vált. Megindult az

osztályok vándorlása, ami maga után vonta a hozzátartozó könyves szakfolyóirat-állomány ki vagy beszállítását, hiszen a profilnak megfelelő szakirodalomnak ott kell lenni, ahol az osztálya prosperál.

Tudott dolog már, ha helyre van szüksége valakinek, mindig a könyvtárat költöztetik (nem logikus, de biztos), mert miért ne? hiszen az könnyen tud jönni-menni azzal a párezer könyvével, szakfolyóiratával, Salgopolcaival.

A többszáz ezer forintot érő szakirodalmat úgy szállították, mint „ganaj hordás idején” a trágyát. Hullott a karton, az értékes mellékletek, a fő egy dolog volt, hogy kimenni onnan minél előbb, mert iroda lesz majdan ott – hol a tudás vára állott – és fontossága nem vitatható, holott a Magyar Nyelv Értelmező Szótára „fontossági sorrendet” is ismer.

A már említett területigényesség az 1980-as években vérszenen mutatkozott. Az 1964-ben kialakított galériás raktár teljes mértékben bedugult. Dupla sorban álltak a könyvek, a polcon már egy új szereményt sem lehetett elhelyezni, ilyen igény, hogy szakrendben legyenek, már fel sem merülhetett. Könyveink kikerültek osztályos alleltárba, igaz, hogy a főorvosok ezt kedvelték, de szakmai szempontokat figyelembe véve a könyveknek a könyvtári polcokon van a helye, mindenkor, min-

denkinek igényének megfelelően biztosítva a tájékozódás lehetőségét.

Szánkózásainknak főigazgatói határozat vetett véget. Kaptunk egy 15–20 m-es pincehelyiséget a sóstói úti részlegen, a kazánház mellett.

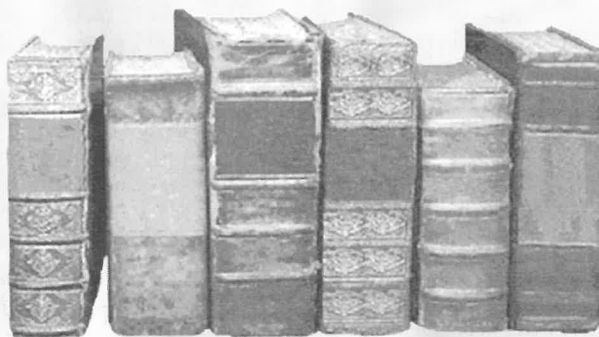
A könyvnek két nagy ellensége van, a víz és a meleg. Itt mindkettőt megkapta. Eredmény: a Kongress Zentralblatt, Excerpta Medica, American Journal of Clinical Pathology több sectiója elázott, megpenészesedett. Ennek következménye az állományból való kivonás (1985 június 18.-án 611 db könyv, 653 176 Ft, 40 fillér veszteség), a szellemi értékről nem beszélve.

Igazgató váltás, új szelek fűdögálnak, a sóstói út kórházban építkezés folyik, majd egy kellemes meglepetés, a régi épület és az új összekapcsolása „nyaktag” kialakítása. Mi legyen itt? megszületik a döntés, legyen könyvtár. Jó ötlet, megoldódik a helykérdés.

Az 1989-as évek végén be tudjuk rendezni az új sóstói úti könyvtársat, ami áll egy dolgozószobából, regisztrációs, könyvkiválasztó rész- ből és egy raktárból, kb. 95 m -én.

A jelenlegi állapot örökre tűnő, de csak 1993-ig tart. Kezdődik a költözés, összehúzóds, a könyvtári funkciók csorbulnak. Át kell adni a dolgozószobát, amiből felvételei iroda lesz.

Fellélegzünk, most talán nyugalom következik, de tévedünk, megint a könyvtár helyiségeit nézték ki maguknak, most annyiban elfogadhatóbb az indok, hogy a gyógyászati szempontok kerülnek előtérbe. Endocrinológiai, asthma-allergia szakrendelésnek kell a hely, de teljes kiköltöztetésre ítélték a könyvtárat. Hová megyünk, egyáltalán lesz-e lehetőség valamilyen könyvtári rendet tartani, nagy kérdés, de kit érdekel

ez a tény, csak a könyvtárosokat, azokkal pedig nem kell törődni.

A Pulmonológiai osztály laboratóriumát, a cytológiai vizsgálatok kaptuk meg, aminek fertőzősége senkit nem zavart, csak mi tudjuk, hogy a könyvek a bacilusokat magukba „szívják”, mint szpongya a vizet.

Azzal vigasztaltuk magunkat, hogy jó lesz raktárnak, igaz, hogy a dupla sorokban lévő könyvekhez hozzáférni nem lehetett, csak úgy ha az egész sort leszedjük – soha annyi régi folyóiratot (Surgery, JAMA, DMW) nem kértek az országos könyvtárközi kölcsönzésben mint ebben az időszakban.

Egy év sem telt el, erre a nyomor nyújtotta helyre is szükség mutatkozott. Megint költözni, de azonnal, mert az építkezést nem lehet addig megkezdeni, míg a könyvtár ki nem pakol. A döntés az eredeti sóstói úti könyvtár helyiségre esett (III. emelet), zaklatott életű könyvtárunk megtér eredeti helyére, pár évig érezte a törődést, fontosságát, de újra visszatért a földre, a nyomor békességebe.

Jelenleg is ebben a kicsi helyiségben (50 m²) van a sóstói úti részleg orvosi szakkönyvtára, a közművelődési könyvtár anyagával együtt.

Itt meg kell jegyezni, hogy az integráció következményeként a csatolás kimondása, szervezeti, gazdasági szempontokat vont maga után. Az intézetben meglévő könyvtár anyaga (tbc szanatóriumban kötelező volt szépirodalmi könyvtárat működtetni), úgy az orvosi szakirodalom, mint a szépirodalom automatikusan egy egységgé vált és ez azt jelentette, hogy a

szépirodalom elhelyezését is az orvosi könyvtár vezetőjének kellett megoldani.

Figyelembe kellett venni azt a rendelkezést, ami kimondta a 80-as években a betegkönyvtárak működtetését.

A közművelődési könyvtárnak is meg volt a maga kálváriája, úgy a sóstói úti, mint a Szent István úti részlegén egyaránt.

Vándorlásaik végén – a sóstói úti részleg – összetalálkoztak, mivel jelenleg egy helyiségben van az orvosi és a közművelődési könyvtár, ez eredetileg (a szanatórium építésénél) könyvtárnak épült.

A Szent István úti részleg élete megnyugvást mutatott, mikor a Könyvtári Centrum létre jött, ezt a viszonylagos nyugalmat csak akkor értük el, amikor

az orvosi könyvtár nagy „kilakoltatása” megindult. Van az életben olyan változás, amikor minden tragikusnak látszó dolog jóra fordul. Ez történt velünk is.

1996-ban az igazgatósági épület szűknek bizonyult az új menedzsmentnek. Hiába mérték, szeltemben, hosszában, csak nem fértek el benne. Jön az ötlet, ki kell költöztetni a könyvtárat, még tanácssterem is lesz akkor, hiszen régi hiátusság, hogy nincs hol összeülni a vezérkarnak.

A döntés megszületett: a könyvtár költözik. Két lehetőség adódik: a volt bölcsőde, vagy az éppen megszűnőben lévő HOSPITAL Kft. raktárhelyisége. A főnökség az utóbbit fogadta el. Megkezdődtek a szokásos munkálatok, aminek eredményeként 1996. június 16-án megtarthattuk az avatást, mely alkalommal a majd 25 évig Gerléi Ferenc könyvtárként működő könyvtárunk felvette az új (rég)i nevét: Józsa András Kórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtára. A HOSPITAL Kft. másik szárnyában – egy év múlva – helyet kapott a közművelődési könyvtár, így elértük, hogy egy központi helyen, 500 m²-en működhetett az a Könyvtári Centrum, amelyet az országban egyedülállónak emlegetnek szakmai berkekben. Ez a létesítmény most inogni látszik, mert a közművelődési könyvtár, mint kórházi fenntartású intézmény megszűnik, de vigasz, hogy az állomány itt marad, tehát az olvasók érdeke nem szenved csorbát.

Könyvtárunk új környezetben, a régihez képest jobb objektív körülmények között megkezdte működését tudományos igényességgel, lehetőséggel, hiszen a régi, manuális alapon biztosított irodalomkeresés lassan átadta helyét az új, műiden igényt kielégítő adatbázisoknak, az elektronikus információszolgáltatásnak.

Az EISZ működésének lehetősége nagy előrelépés, biztosíthatja kutatóink széleskörű tájékozódását.

Az alábbi adatbázisok működnek könyvtárunkban:

- * Web of Science (WoS)
- * ScienceDirect
- * Swetsnet Navigator

Az elektronikus szolgáltatáson kívül még a Medline adatbázis, melynek nyomtatott formáját, az Index Medicus-t már kutatóink jól ismerik. Könyvtárunkban az Internet hozzáférhetőség napi 8 órán keresztül biztosított.

Az új könyvtári törvény lehetőséget ad arra, hogy szakkönyvtárunk nyilvános könyv-

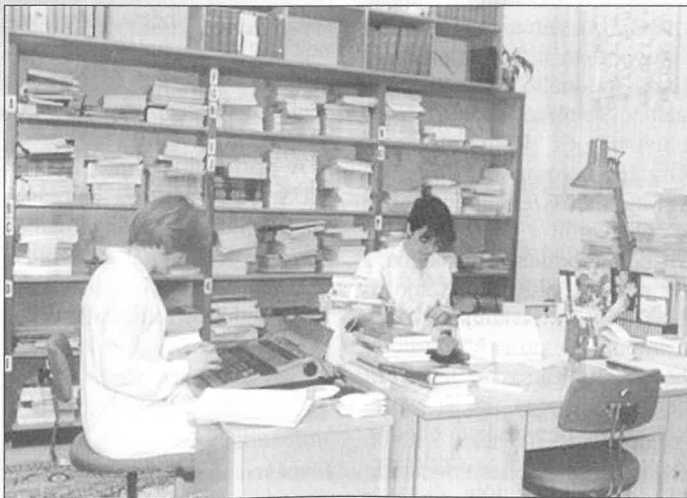
tár legyen és így lehetősége adódik pályázatokon való részvételre.

2001. decemberében a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága Széchenyi Terv Információs és Gazdaságfejlesztési Programja keretében meghirdetett „Az információs társadalom megvalósításában közreműködő közművelődési könyvtárak támogatása” című SZT-IS-2 kódszámú pályázatot hirdetett. Könyvtárunk pályázatát beadta, amit meg is nyert. Ennek eredménye 6 db számítógép és ezek hálózatba való építése, így 9 db géppel rendelkezik könyvtárunk, ebből egy db a sóstói úti orvosi szakkönyvtárban üzemel.

Olyan kapuk nyíltak meg előttünk, amelyekről valamikor csak álmodtunk. Nem mondhatja senki, hogy valamit ebben a könyvtárban nem tud megszerezni.

Büszkék vagyunk arra, hogy könyvtárunk – még akkor is, amikor még csak filmekben láttuk a nyugati könyvtárak működését, és minden elérhetetlennek tűnt – megtett mindent, hogy kutatóink, olvasóink komfortérzessel távozhassanak, úgy szakmailag, mint emberileg, más könyvtárakkal összehasonlítva mindig kiemelték a maximalitást és az állomány beszerzés „teljességre” törekvő igényét, amit nem volt könnyű elérni, de a felsőbb vezetés valahol mindig megértést mutatott. Egyedül, könyvtárosként ezt nem lehetett volna elérni.

A visszaidézett múlt azért szépnek látszik, vagy a megszépiítő messzeség teszi?, de úgy érzem, hogy mi régiek tettünk hozzá egy-egy mozaikot, hogy most ezeken tudjon épülni az új, mert tudott dolog, hogy múlt nélkül nincsen jelen.

Bemutatom

A PSZICHOTIKUS BETEGEK
ÉRDEKVÉDELMI EGYESÜLETÉT

A pszichotikus betegségben szenvedők és azok hozzátartozói vagyunk. Vannak pártoló tagjaink, akik szakmai és anyagi segítséggel támogatnak. Egyesületünk 1997 évben alakult meg 18 fővel, a Sóstói úti Kórház Pszichiátriai Osztály pszicho-educációs tréningek kapcsán, jelenlegi taglétszámunk 56 fő.

Amint a nevünk is mutatja, fő célunk a betegek érdekvédelme, ennek érdekében megvalósítandó céljaink, célkitűzéseink: a betegség lényegének minél szélesebb körben történő megismertetése, a betegek aktuális állapotának megfelelő gyógykezelés biztosítása, egészségi állapotuknak megfelelő munkahelyek, munkakörök megteremtése, hivatalos ügyekben a jogvédelem érvényesítése, tartós intézeti elhelyezésre szorulóknak számára méltó körülmények teremtése, szociálisan rászorulóknak részére segély, támogatás nyújtása.

Céljainkat közhasznú tevékenység keretében valósítjuk meg. A működéshez szükséges kiadásainkat, tagdíj (300 Ft/hó), bevételből önkéntesek támogatásából, a pályázati forrásból, valamint a SZJA 1%-ából biztosítjuk.

Több éve pszicho-educációs tréningeket szervezünk három csoportban, a fiatalok, a középkorú betegek és a hozzátartozók számára.

A sorstársi tanácsadói képzésben betegek és hozzátartozók egyaránt részt vesznek, ezzel segítve egymásnak.

Ismeretterjesztő előadásokat szervezünk, betegeket érintő

szociális, társadalmi és jogi kérdéseket érintő témákban.

Tájékoztató füzetet terjesztünk, melynek célja, hogy a társadalom szélesebb rétege is megismerje ezt a betegséget. Aki ismereteket szerez a füzetünkben, a környezetében előfordulható beteget megfelelő orvosi segítséghez juttathatja, valamint a betegséggel és a betegekkel kapcsolatos előítéletek is csökkenhetnek.

Eredményeink elérésében sokat köszönhetünk Dr. Szabó Erzsébet osztályvezető főorvosnak. Ő és valamennyi munkatársa, a létrehozásban és azt követően folyamatosan segítik az egyesület munkáját. Nagyon jó érzés együtt örülni az eredményeknek és az, hogy a munkánk során igazán segítőkre találunk.

Együttműködésünk van a Nyíregyházi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. Működésünkhöz, valamint a heti egy alkalommal megtartott rehabilitációs foglalkozásainkhoz, szakmai segítséget nyújtanak.

Tagja vagyunk a fogyatékosok országos szervezetének a Civil Műhelynek, és a megyében működő Civil Fórumnak. Folyamatban van tagfelvéte-

lünk a Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórumba, mely alapítványokat, egyesületeket és más társadalmi szervezeteket tömörít azzal a céllal, hogy elősegítse a mentális zavarban szenvedők emberi jogainak érvényesítését.

Közbenjárásunkkal több beteg tud rész munkaidőben dolgozni a START Vállalatnál. Havonta egy alkalommal a hónap elején (kedden) összejöveteleket, klubfoglalkozásokat szervezünk az egyesület tagjai részére. Emlékeztetsek a meg-hitt Karácsonyi ünnepségekre.

Tagjaink részére számítógép kezeléssel kapcsolatos oktatást, valamint gyakorlás lehetőségét biztosítjuk legalább heti egy alkalommal.

Dr. Horváth Endre Főorvos Úrtól kapott információ eredményeként, egyesületi tagjaink közül, 6 fő vett részt terápiás táborban.

EZ ÉVI RENDEZVÉNYEINK:

Pszichoeducációs tréning, csoportonként hat alkalommal.

Betegeink önálló munkáiból, valamint a rehabilitációs foglalkozásainkon készült tárgyakból a Pszichiátriai osztály alapításának 25. évfordulója alkalmából, a Városi Művelődési Központban kiállítást szerveztünk. Az önálló munkák Anyagait a Sóstói úti kórház Pszichiátriai és Pszichoterápiás Osztály orvosainak segítségével tudtuk összegyűjteni.

Jól sikerült a júniusban szervezett kirándulásunk Tokajba, a Szabolcsi Földvárhoz hajóval utaztunk. A Rakamazi Tisza Camping pompás környezetébe, a helyi Társaskör tagjainak segítségével egy üst gulyásleves várt bennünket ebédre. Kossuth Lajosról – születésének 200. évfordulója alkalmá-

ból – Ki-Mit-Tud versenyt rendeztünk. Beteg tagjaink kitűnő eredményeket értek el.

Következő évi tervünkben szerepel: a megye nagyobb városaiba tájékoztató előadások szervezése, egy terápiás alkotó tábor megszervezése, megszervezni a pszichotikus betegek érdekképviselőinek országos találkozóját.

Az utóbbi két rendezvényt a megyénk területén, de a Gyógyfoglalkoztatók Országos Egyesületével tervezzük megoldani.

Az egyesület tagja lehet, aki pszichotikus betegségben szenvedő nagykorú állampolgár (szakorvosi véleménnyel igazoltan), a fenti személyek közeli hozzátartozói (szülő, testvér, házastárs, gyermek) ha a belépési nyilatkozatot kitölti a tagdíjat befizeti.

Az egyesület pártoló tagja lehet: minden nagykorú állampolgár, illetve jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki az alapszabályt magára nézve kötelezőnek tekinti, a belépési nyilatkozatot kitölti és az egyesületet szakmai és/vagy anyagi segítséggel támogatja.

A Sóstói úti kórház MEDIKUS szálló alatt az ambulancián, hirdett időpontokban és félvénté fogadóórát tartunk. A rehabilitációs- és klub-foglalkozásainkat itt hirdetjük, és itt is meglehet tekinteni közhasznú jelentésünket.

Keller Bálintné
Keller Bálintné,
az egyesület elnöke

EGÉSZSÉGET A MAGYARSÁGNAK!

Ismert tény, hogy a világ szinte valamennyi országában kisebb-nagyobb számban élnek magyarok, vagy különböző okok miatt átmenetileg ott tartózkodnak. A különböző országokban élő magyar lakosság joggal tarthat igényt egy olyan informatikai rendszerre, melynek segítségével pl. váratlanul fellépő megbetegedéseknél, életveszélyes állapotokban, baleseteknél, katasztrófa és egyéb más helyzetekben elérhető a legmagasabb szintű egészségügyi ellátás, a háziorvos, a regionális kórház, vagy az egészségügy bármelyik területe.

A konzultációs informatikai rendszer kiépítését tette szükségessé a környező országokban és a világ távolabbi területein élő magyar lakosság eltérő egészségügyi ellátásából és életkörülményeiből adódó különbségek is.

Felmerült a rendszer kiépítésének szükségessége a határon túl élő magyarság részéről, de az anyaország területén élők részéről is az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Ilyen módon megszűnik a vidéken vagy elzárta területeken élők hátrányos helyzete.

Tompíthatók az országhatárok által fenntartott eddig áthidalhatatlan minőségi különbségek.

Mint ismeretes, Magyarországon és a környező országokban egyaránt a legfejlettebb országokhoz képest lényegesen rövidebb a születéskor várható élettartam. A leggyakoribb halálokok között szerepelnek a szív-érrendszeri betegségek, daganatok, balesetek, mérgezések, légzőszervi betegségek, stb. miatti halálokozások.

Ezek a halálokozások nagyrészt a kórházaktól távol, a területeken fordulnak elő.

A Mona-System Konzultációs Rendszer kifejlesztésével

vállalkoztunk a fent leírt célok megvalósítására.

A Mona-System Rendszerrel egy olyan egészségügyi informatikai konzultációs rendszert sikerült kifejlesztenünk, mely az Interneten működik és elérhető a világ minden részéről, az Internet segítségével az állampolgároktól, a egészségügyi ellátás valamennyi szintjéről, a kórházakból, szakrendelőkből és háziorvosi rendelőkből egyaránt.

Szükség esetén konzultációs céllal továbbítható a röntgen, CT., gasztroszkóp, ultrahang, EKG és egyéb más orvosi készülékek képanyaga, a laboratóriumi kérések és eredmények, a betegellátással kapcsolatos dokumentáció, stb.

Az ilyen módon létrejött konzultációval szakmai segítség kérhető és kapható a háziorvostól, a regionális kórházaktól, egyetemeiktől, vagy külföldi intézetektől is.

A betegellátással kapcsolatos mérési eredményeknek és képanyagoknak az érintett szakemberek által az Interneten történő együttes megtekintésével meghozható a szakmailag legmegfelelőbb döntés, biztosítható a legoptimálisabb terápia.

A rendszer segítségével kórházi szintűre emelhető a területi betegellátás, az életmentés a mindennapi gyakorlatban.

Megszervezhető az ismert betegségben szenvedők (magas vérnyomás betegség, cukorbetegség, szív-érrendszeri betegség, stb.) kórházi szintű háziorvosi gondozása, valamint megoldható a szűrés is.

Az állampolgárok részére kifejlesztett megfelelő vér-cukormérő, vérnyomásmérő és EKG. karóra segítségével maguk a betegségben szenvedő állampolgárok is számítástechnikailag feldolgozható felvételeket és mérési eredményeket tudnak eljuttatni az Internet segítségével a gondozást végző orvosokhoz, szakrendelőkhöz, konzultációs központokhoz.

A szorosabb értelemben vett orvosi konzultáción túl a lakosság szakmailag megalapozott felvilágosító irodalmat talál a családokat érintő leggyakoribb megbetegedésekről, a betegségek tüneteiről, a betegségek kivizsgálásáról, gyógykezeléséről és egyéb más fontos kérdésekről.

Jelentős szerepet tulajdonítottunk az egészségügyi információk oktatásának, az egészségügyi dolgozók, szakdolgozók, orvosok, orvosjelöltek és szakorvosok részére.

Az oktatási program keretében kap helyet az általános és középiskolák és egyéb intézmények részére szánt oktatási felület is.

A rendszer segítségével bárki aki a világ bármely pontján él, pillanatok alatt elérheti a háziorvosát, a gyógykezelő intézményét, legyen ott élő állandó lakos vagy turista.

A Nyíregyházi Megyei Kórház Orvosi Könyvtára dolgozójának bevonásával biztosítja a témafigyelést, az igényelt szakmai irodalom kigyűjtését, továbbítását, az erre a célra kialakított könyvtár elérési felülettel.

A „Világszínvonal” című újság segítségével követhetők a világ legkülönbözőbb országaiból jövő cikkek alapján az ott élő magyarság életkilátásai és egyéb más körülményei.

Szolgáltatunk apróhirdetéssel, álláskereséssel, kulturális programmal és egyéb fontos információkkal.

Az összmagyarsági konzultációs rendszer kiépülése összefogja a világ magyarságát, feltárhatóvá teszi egészségügyi állapotát, kiszűrheti a leggyakoribb halálozást okozó megbetegedéseket, veszélyeztető tényezőket, rizikófaktorokat.

Bízunk abban, hogy a Mona-System Konzultációs Rendszer felkelti az Önök érdeklődését is és megtekintik rendszerünket, mely az alábbi Internet címen érhető el:

<http://msystem.fw.hu>

Tisztelettel:

Dr Zsonda László
főorvos

Levelezési címünk:

Mona-System Kft.

4400 Nyíregyháza,
Szarvas u. 1-3. V/504.
HUNGARY

Telefon/fax: 00-36-(42)
420-633/135, 136.

E-mail:
monafax@invest.hu
monafax@elender.hu

www.tavszakkepzes.hu

Új képzési formát ajánlunk ezen az Internet oldalon az egészségügyi szakdolgozóknak. Jelenleg csak az Egészségügyi menedzser képzés oktatási anyagát találja az aki fellép a web-oldalra.

Hogyan lett az új képzési forma?

2001. májusában az ETI (Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet) igazgatója felkérte a

- Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kart
- Pécsi Egyetemet
- Tactus Multimédiafejlesztő Kft.-t

egy közösen elkészített APERTUS-pályázat beadására. Ezen belül több pályázat (7) került beadásra, de végül a bírálók kettő pályázatot találtak támogatásra megfelelően. Ezek: egészségügyi menedzserképzés **virtuális szakképző intézet** létrehozását szolgálták. A két pályázat összesen 15 millió forint támogatást kapott. A munka októberben egy Nyíregyházán megrendezett munka-értekezleten elkezdődött.

Mit jelentett ez?

1. A már meglévő Egészségügyi menedzserképzés programját néhány fejezettel kiegészíteni, tananyagot fejleszteni, tutori útmutatót megírni, és alkalmassá tenni a tananyagot interneten való tanulásra.

Négy új témakörrel bővült az ETI által már oktatott tananyag:

- informatika, számítástechnikai ismeretek
- adatvédelemi ismeretek
- gazdasági ismeretek
- vezetői ismeretek és készségek.

2. Az interneten létrehozni egy önálló web-oldalt, ez lett a www.tavszakkepzes.hu, és úgy kifejleszteni, hogy a je-

lentkező hallgató teljes oktatási anyagot, jelentkezési lapot, vizsgakövetelményt itt megtalálja.

Ezt az új képzési formát ajánljuk az egészségügyi szakdolgozók számára.

Mi az előnye az internetes tanulásnak?

- a hallgató az tanulás idejét maga választja meg, nem tanteremben ül, nem vesz részt hagyományos iskolai keretek között folyó oktatásban.
- nem kell fizetnie útiköltséget, akár egyetlen napot sem hiányzik munkahelyéről.

Mi a hátránya az internetes tanulásnak?

- itt is kell tandíjat fizetni, ami csak kevesebb a hagyományos oktatási formától
- nem biztos, hogy ismeri osztálytársait,
- tanáraival is csak elektronikus úton tart kapcsolatot.
- nincs személyes (face to face) kapcsolat, leginkább csak a vizsgákon.

A képzés természetesen bizonyos fejezeteit nem lehet elsajátítani interneten keresztül, tehát szerencsére a kommunikációs tréningen személyesen egyszerre egy adott helyen kell résztvenni a hallgatóknak, így ez a képzés mégis tartalmaz személyes kapcsolatokat.

Itt is tartani kell azonban egy ütemtervet, legalább is a vizsgaidőpontok megegyeznek a hagyományos oktatási rend vizsgabeosztásával. Ehhez mindenképpen alkalmazkodni kell a hallgatóknak.

A pályázat befejezésének ideje 2002. május végén lejárt, akkorra a vállalt feladatokat a pályázók teljesítették. Május utolsó hetében virtuálisan Nyíregyházán is átvágták a Virtuális szakképző intézet szalagát.

A Virtuális Szakképző Intézet régió belüli koordinátora a Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Nyíregyházán.

A Jósza András Megyei Kórházból is várjuk a jelentkezőket, mielőbb keressék fel a web-oldalt.

Hogyan lehet valaki virtuális intézet hallgatója:

1. felkeresi a weboldalt, bejelentkezik, kitölti a jelentkezési lapot amit kinyomtatva is elküld (hagyományos papír formában) az intézetnek.
2. postai csekket kap vissza, amit be kell fizetni, hogy hallgató lehessen, a rendszer csak ezután engedi tovább a tananyagban,
3. folyamatosan teljesíti az oktatás követelményeit, végzi a feladatokat, különös tekintettel a házi dolgozatok elkészítésére, és az előírt gyakorlatok teljesítésére,

4. részt vesz a személyes konzultációkon bizonyos tárgyakból,

5. bejelentkezik záróvizsgára, ha a jelentkezés feltételeit igazolja,

6. sikeres záróvizsga után „Egészségügyi menedzser” OKJ bizonyítvány boldog tulajdonosa lehet, s a munkahelye ezt biztosan méltányolni fogja.

Élményben és ismeretben gazdag tanulást kívánok minden hallgatónak aki ezt az oktatási formát választja.

Papp Katalin
DE EFK

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT JÓSA ANDRÁS KÓRHÁZ LAPJA

Felelős kiadó:
dr. Séra Gyula
főigazgató

A szerkesztőbizottság:
dr. Exterdéné Zsurkai Ilona,
dr. Fazekas Imre,
Veress Tamásné Rudikné Kecsmár Ágnes

Szerkesztő:
Vitéz Péter

Felelős szerkesztő:
Berki Antal

Fotók:
Harasztosi Pál
Petrő László
Racsó Tibor

Tördelőszerkesztő:
Simon Gabriella

Olvasószerkesztő:
F. Sipos József

Korrektor:
Halcsák Erzsébet

Hirdetésfelvétel:
Nyíregyháza,
Szent István u. 49.
Tel.: (42) 410-306

E-mail:
korlap@freemail.hu
korlap@interware.hu

A szerkesztőség címe:
4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 49.
Tel.: (42) 410-306,
(30)2651-203

Nyomdai munkálatok:
Tóth Nyomda, Nyírtelék

ISSN 1419-5569

LAPUNKAT AZ
OBSERVER SZEMLEZI

...Téged ünneplünk, aki okos, drága gépek monitorját figyeled, melyen sort rajzol az izgatott görbe, s otthon alvó kisfiadra gondolsz, de csak villanásnyi időre, mert sípolni kezdett a hatos.

Téged ünneplünk, aki először találkozol az új élettel, mert hamarabb látod magzatmázos kis fejét, az újszülött reményt, mint az édesanyja. Aki virrasztasz a gyermek mellett százszor törölve meg láznedves homlokát, és beszélsz hozzá, mert tudod, hogy attól fél, amitől te is, csak neked nem szabad.

Téged ünneplünk, aki láttál már embert darabokban hozni, és segítettél újra emberré összerakni.. s a napokban láttad éppen valamelyik parkban... már alig sántított..

Es Téged is, aki az ágy mellet állva figyeled az embert, akinek a testébe cső futtat oxigént. Fürge ujjaiddal fémeket csatolsz rá, amikből kanyargó kábelek hozzák az élet elektromos jelét - ha van még mit hozni. Ha pedig lapos lesz a görbe, ampullákat törsz fel boszorkányos gyorsasággal, s kezed nem remeg, amikor a vézna karon meg kell találni az összehüppant eret.

Téged már nem lehet becsapni. Ha jólfészült, nyakkendőös férfiak és porcelánmosolyú elegáns nők ígéreteit hallod, már csak legyintesz, s végigmész százegyedszer a kihalt folyosón elzárni az infúziót.

Gondoltál-e már arra, hányszor riasztotta el fehér köpenyed suhogása az örök sötétség rémét, aki áldozatra lesve portyázott az éjszakában, és csalódottan takarodott el, amikor világosodni kezdett. Mert érezte, úgysem bírna veled..

Mert érezte az erőt konok némaságodban. .

És hűségednek csak ez lehet jutalma, s nem sovány béred az, ami a fehér ágy mellett tart. A költő szavaival élve:

**„Ahol kell, ott szolgálatok,
S virrasztva vigaszt tegyetek
Jót, ahol lehet.”**

(Dr. Séra Gyula főigazgató
ünnepi beszéde – elhangzott
a Jósa András kórházban rendezett
Simmelweis ünnepségen)

PACSAI IMRE

1947-ben született Szarvason. Festészetét meghatározta a szülőváros, az alföld világa. A város neves szülötte Ruzicskay György lesz a példaképe, aki segítséget ad szakmai tanácsaival a festészet iránt tehetséget mutató fiatal-embernek. A szarvasi Képzőművészeti Kör tagja, s részt vesz 1965-ban az Országos Diáknapok kiállításán. Tihanyi utca c. képével díjat nyer. A tanárképző főiskola elvégzése után a Koszta Róza vezette Békéscsabai Képzőművészeti kör tagja. Később Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe kerül a főiskolára. Így megyénk festészetet kedvelő közön-sége is megismerhette munkáit. Nyíregyházán, Nyírbátorban láthatók képei.

